

JURIDISKA FAKULTETEN

VID LUNDS UNIVERSITET

Sandra Apelgren

Kupongskatt på utländska offentliga pensionsinstitut – en inskränkning av den fria rörligheten för kapital?

JURM02 Examensarbete

Examensarbete på juristprogrammet

30 högskolepoäng

Handledare: Richard Croneberg

Termin: VT 2023

Innehåll

Summary	4
Sammanfattning	5
Förord.....	6
Förkortningar.....	7
1 Inledning.....	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Syfte och frågeställningar.....	9
1.3 Avgränsningar	9
1.4 Metod och material.....	10
1.5 Forskningsläge.....	12
1.6 Disposition.....	13
2 Skillnader i den svenska skattemässiga behandlingen.....	14
2.1 Inledning.....	14
2.2 Beskattningssituationen för de svenska offentliga pensionsinstituten (AP-fonderna).....	14
2.3 Beskattningssituationen för utländska offentliga pensionsinstitut	15
2.4 Kommissionens syn på den svenska beskattningen av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut.....	17
2.4.1 Inledning	17
2.4.2 Formell underrättelse	18
2.4.3 Regeringens svar på den formella underrättelsen	18
2.4.4 Motiverat yttrande.....	19
2.4.5 Regeringens svar på det motiverade yttrandet	20
2.5 Slutsats.....	22
3 Källbeskattning på gränsöverskridande aktiviteter i ljuset av den fria rörligheten för kapital.....	24
3.1 Inledning.....	24
3.2 EU-rättsliga utgångspunkter.....	24
3.3 Fri rörlighet för kapital och diskrimineringsförbudet.....	26
3.4 EU-domstolens prövning av nationella regler.....	28
3.4.1 Inledning	28
3.4.2 Restriktionsprövningen	28
3.4.3 Rättfärdigandeprövningen.....	30
3.5 Slutsats.....	32
4 Rättsfall om objektivt jämförbara situationer mellan svenska och utländska pensionsinstitut	34

4.1	Inledning.....	34
4.2	HFD 2017 ref. 9 I och C-252/14 Pensioenfonds Metaal en Techniek	34
4.3	HFD 2017 ref. 9 II ”Veritas”	37
4.4	HFD 2019 ref. 30.....	38
4.5	Slutsats.....	39
5	Avslutande analys.....	41
5.1	Inledning.....	41
5.2	Reglernas förenlighet med EU-rätten.....	41
5.3	Föreligger det en jämförbar situation mellan AP-fonderna och utländska offentliga pensionsinstitut?.....	43
5.4	Rättfärdigande och kravet på proportionalitet.....	45
5.5	Slutsats.....	46
	Käll- och litteraturförteckning.....	48
	Rättsfallsförteckning	51

Summary

Foreign public pension funds receiving dividends from Swedish companies are in Sweden subject to withholding tax of up to 30 percent of the gross amount of the dividends. The domestic equivalents, the Swedish governmental pension funds, the AP-funds, are exempt from income tax as they are a part of the Swedish state. This difference in taxation has given rise to infringement proceedings against Sweden, where the European Commission has argued that the Swedish rules are in violation of Article 63 TFEU. The European Commission believes that the AP-funds and foreign public pension funds are in an objectively comparable situation and should as a result be treated equally in terms of taxation. In contrast, the Swedish government argues that the subjects are not in comparable situations and that the difference in taxation can be justified by public interest. In January 2023, the same issue arose in a case in the Swedish Supreme Administrative Court, where the court has requested a preliminary ruling from the Court of Justice of the European Union.

The aim of this thesis is to examine whether the Swedish tax rules concerning the taxation of the AP-funds and foreign public pension funds for dividends from Swedish companies are in violation of the rules of EU law on free movement of capital. In order to achieve this purpose an account is given of how the AP-funds and foreign public pension funds are taxed in Sweden. Furthermore, the thesis examines the European Commission's infringement proceedings against Sweden and explores the rules set forth by EU law for national regulations. The most significant case for the thesis is the ruling by the Court of Justice of the European Union in the *Pensioenfond Metaal en Techniek* case (C-252/14) and the Swedish Supreme Administrative Court's subsequent ruling in HFD 2017 ref. 9. The essay reaches the conclusion that the Swedish rules on withholding tax on dividends to foreign public pension funds are incompatible with the free movement of capital. The reason being that foreign public pension funds are in a comparable situation to that of the AP funds and that the differential tax treatment does not seem to be justifiable.

Sammanfattning

Utländska offentliga pensionsinstitut som får utdelningar från svenska företag beskattas i Sverige med kupongskatt på upp till 30 procent av utdelningens bruttobelopp. De inhemska motsvarigheterna, AP-fonderna, är statliga myndigheter och omfattas av statens skattebefrielse enligt inkomstskattelagen. Denna skillnad i beskattning av utdelningar har gett upphov till ett fördragsbrottsärende mot Sverige där EU-kommissionen anfört att de svenska reglerna strider mot artikel 63 FEUF. Kommissionen menar att AP-fonderna och utländska offentliga pensionsinstitut befinner sig i objektivt jämförbara situationer och därför ska likabehandlas skattemässigt. Den svenska regeringen menar, i motsats till kommissionen, att subjekten inte befinner sig i objektivt jämförbara situationer, och att skillnaden i beskattning dessutom är motiverad av tvingande skäl av allmänintresse. I januari 2023 aktualiserade sig samma fråga i ett mål i Högsta förvaltningsdomstolen där domstolen har beslutat om att inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen.

Syftet med uppsatsen är att undersöka om de svenska reglerna om beskattning av svenska respektive utländska offentliga pensionsinstitut för utdelning från svenska företag strider mot EU-rättens regler om fri rörlighet för kapital. För att uppnå syftet redogörs för hur Sverige beskattar dels de inhemska offentliga pensionsinstituten, AP-fonderna, dels utländska offentliga pensionsinstitut. Vidare redogörs för kommissionens fördragsbrottstalan mot Sverige samt vilka krav EU-rätten ställer på medlemsstaternas nationella skatteregler. Det mest betydelsefulla rättsfallet på området är EU-domstolens avgörande i mål C-252/14 Pensioenfonds Metaal en Techniek och Högsta förvaltningsdomstolens efterföljande avgörande i HFD 2017 ref. 9. I uppsatsen nås slutsatsen att det svenska uttaget av kupongskatt på utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut är oförenligt med den fria rörligheten för kapital. Skälet är att de inhemska och utländska offentliga pensionsinstituten befinner sig i objektivt jämförbara situationer där de utländska subjekten särbehandlas negativt. Dessutom tycks den skattemässiga särbehandlingen inte kunna rättfärdigas.

Förord

I och med inlämnandet av denna uppsats avslutas mina 4,5 år på juristprogrammet i Lund. Jag vill tacka min handledare Richard Croneberg för givande diskussioner och råd under skrivandets gång. Jag vill också rikta ett stort tack till mina fina vänner som alltid funnits där och gjort tiden i Lund oförlömlig.

Göteborg, maj 2023

Sandra Apelgren

Förkortningar

EU	Europeiska unionen
EU-domstolen	Europeiska unionens domstol
EU-kommissionen	Europeiska kommissionen
FEU	Fördraget om Europeiska unionen
FEUF	Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen
IL	Inkomstskattelagen (1999:1229)
KupL	Kupongskattelagen (1970:624)
Prop.	Proposition
SFS	Svensk författningssamling
SOU	Statens offentliga utredningar

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) beslutade i januari 2023 att inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen avseende frågan om det är förenligt med den fria rörligheten för kapital att ta ut kupongskatt på utdelningar från inhemska företag till utländska offentliga pensionsinstitut. I målet har de utländska pensionsinstituten gjort gällande att de befinner sig i en jämförbar situation med de svenska allmänna pensionsfonderna, de så kallade AP-fonderna, vilka är undantagna skattskyldighet.¹

EU-domstolen kan genom ett förhandsavgörande uttala sig om hur EU-rätten ska tolkas. Det är därefter upp till den nationella domstolen att pröva de nationella reglerna mot EU-rätten.² Vad HFD i målet ovan vill få svar på är om de nationella reglerna som aktualiserats innebär en sådan negativ särbehandling av utländska offentliga pensionsinstitut som utgör en förbjuden restriktion av den fria rörligheten för kapital. För det fall reglerna innebär en negativ särbehandling av utländska offentliga pensionsinstitut aktualiseras ett antal spörsmål: Vilka kriterier ska beaktas vid prövningen av en objektivt jämförbar situation? Kan en eventuell restriktion anses motiverad av tvingande skäl av allmänintresse?³ I avvaktan på ett avgörande från EU-domstolen är rättsläget fortsatt oklart.

Frågan om de aktuella skattereglernas förenlighet med EU-rätten har varit uppe för diskussion även tidigare. EU-kommissionen inledde under 2021 ett fördragsbrottsärende mot Sverige där de anförde att ett innehållande av kupongskatt för utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut strider mot artikel 63 FEUF. De anser att sådana subjekt ska anses jämförbara med AP-fonderna som är skattebefriade och därmed likabehandlas skattemässigt.⁴ En fördragsbrottstalan är en av EU-kommissionens främsta verktyg i deras uppgift att övervaka unionsrätten och kan initieras om de anser att ett medlemsland inte fullgjort sina skyldigheter.⁵ I svar till kommissionen har den svenska regeringen å sin sida anförde att utländska offentliga pensionsinstitut inte befinner sig i en jämförbar situation med AP-fonderna,

---

¹ HFD, beslutsprotokoll 2023-01-24, mål nr 6973-6977-21 m.fl.; HFD, protokollsbilaga 2023-01-24, mål nr 6973-6977-21 m.fl., s. 8.

² Hettne & Otken Eriksson (2011), s. 314; Dahlberg (2020), s. 387 f. och 393.

³ HFD, protokollsbilaga 2023-01-24, mål nr 6973-6977-21 m.fl., s. 16.

⁴ Formell underrättelse riktad till Konungariket Sverige, INFR(2020)4035 C(2021) 799 final, s. 1.

⁵ Hettne & Otken Eriksson (2011), s. 317.

och att skillnaden i beskattning dessutom är motiverad av tvingande skäl av allmänintresse.⁶

I uppsatsen ämnar jag bland annat undersöka vilka kriterier EU-domstolen i sin praxis fastställt gällande jämförbara situationer samt hur situationer som liknar den aktuella tidigare har bedömts, både i nationell domstol och i EU-domstolen.⁷

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att undersöka om det strider mot EU-rättens regler om fri rörlighet för kapital att beskatta svenska respektive utländska offentliga pensionsinstitut olika för utdelning från svenska företag. För att uppnå syftet ska följande frågeställningar besvaras:

- Hur beskattas svenska respektive utländska offentliga pensionsinstitut för utdelningar från svenska företag i Sverige?
- Strider de svenska reglerna om kupongskatt för utländska offentliga pensionsinstitut mot EU-rättens regler om fri rörlighet för kapital?

1.3 Avgränsningar

I uppsatsens första del redogörs för beskattningen av AP-fonderna och utländska offentliga pensionsinstitut. Den svenska beskattningen av utländska privata pensionsinstitut har tidigare varit föremål för diskussion, inte minst i samband med EU-domstolens avgörande i mål C-252/14 *Pensioenfonds Metaal en Techniek* och Högsta förvaltningsdomstolens efterföljande avgörande i HFD 2017 ref. 9. Hur domstolarna resonerar kring objektivt jämförbara situationer är av särskild relevans för utredningen. I rättsfallen är föremålet för jämförelse med de svenska subjekten utländska privata pensionsinstitut. Sådana pensionsinstitut undersöks inte utöver i de

---

⁶ Svar på formell underrättelse angående den svenska lagstiftningen om beskattning av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut (överträdelseärende nr 2020/4035), Fi2021/00802, s. 1 ff.

⁷ Ämnet har varit föremål för viss utredning i ett annat examensarbete, Sundberg (2021), *'Kupongskatt på utländska offentliga pensionsinstitut – i strid med EU-rätten?'*. Uppsatsen är förhållandevis kort och lämnar utrymme för vidare utredning kring de svenska reglernas förenlighet med EU-rätten. Utöver denna avhandling saknas doktrin som diskuterar frågan. Detta examensarbete har således ett nyhetsvärde. Vissa skattebyråer håller sig uppdaterade i frågan och har författat kommentarer till rättsutvecklingen, men dessa är ofta av generell och övergripande karaktär. Se exempelvis Karlsson & Wittkull (2023), *'Högsta förvaltningsdomstolen begär förhandsavgörande från EU-domstolen gällande beskattningen av utländska offentliga pensionsinstitut'*, <<https://skeppsbronskatt.se/2023/01/27/hogsta-forvaltningsdomstolen-begar-forhandsavgorande-fran-eu-domstolen-gallande-beskattningen-av-utlandska-offentliga-pensionsinstitut/>> (besökt 2023-02-07).

avsnitt som berör ovan nämnda rättsfall. Mot bakgrund av uppsatsens syfte görs jämförelsen istället med offentliga pensionsinstitut. Vidare syftar uppsatsen inte till att utreda förhållandet mellan ett specifikt land och Sverige utan utredningen görs på ett övergripande plan med fokus på EU:s medlemsländer stort.

Det finns vidare förslag, såväl i svensk rätt som på unionsnivå, om att förändra regelverken kring källskatt.⁸ Det svenska förslaget om källskatt på utdelning föreslås träda i kraft den 1 juni 2023, men är för tillfället för uppsatsens skrivande ännu inte antaget av riksdagen. Förslaget om unionsövergripande regler på kupongskattens område kan innebära en betydande reformering av den svenska skatterätten. Förslaget är emellertid i de första faserna och det finns ännu inga konkreta förslag på hur en sådan reglering kan komma att se ut. Förslagen behandlas inte ytterligare i uppsatsen.

1.4 Metod och material

Mot bakgrund av uppsatsens syfte används den rättsdogmatiska metoden. Det finns ingen entydig definition av metoden, men traditionellt brukar den beskrivas ta utgångspunkt i de allmänt accepterade rättskällorna för att fastställa gällande rätt.⁹ Rättskällorna har i enlighet med rättskällehäran varierande auktoritet där författningar har högst auktoritet och därefter förarbeten, rättspraxis och doktrin i fallande ordning.¹⁰

I uppsatsens första del undersöks de svenska reglerna om beskattning av offentliga pensionsinstitut, både inhemska och utländska subjekt. Inom skatterätten finns ett föreskriftskrav som innebär att lagtexten har en viktig ställning. Kravet innebär enligt Tjernberg att tolkning ska ske utifrån lagtextens ordalydelse, i enlighet med legalitetsprincipen. Utöver lagtext används förarbeten i stor utsträckning som verktyg vid tolkningen. Enligt Tjernberg kan förarbeten användas för tolkning av otydliga bestämmelser. Vidare konstaterar Tjernberg att HFD genom att hänvisa till förarbeten i sina domskäl har visat på dess starka ställning i rättskällehierarkin.¹¹ Även Kleineman skriver att förarbeten haft stor betydelse för domstolarnas praxis och menar att de nästan givits självständig auktoritet.¹² I uppsatsen används förarbeten för att undersöka hur svenska och utländska pensionsinstitut regleras och hur beskattningen av subjekten sker samt för att utreda ändamålet och syftet med lagstiftningen. Doktrin, som används i uppsatsens båda delar,

---

⁸ Jfr Ny lag om källskatt på utdelning - Utkast till lagrådsremiss (Fi2022/0184) och Förslag till Europaparlamentets resolution om en europeisk ram för källskatt (2021/2097[INI]).

⁹ Kleineman (2018), s. 21.

¹⁰ Kleineman (2018), s. 33.

¹¹ Tjernberg (2018), s. 23, 83 och 97.

¹² Kleineman (2018), s. 33.

saknar formell auktoritet och är beroende av argumentationens tyngd och logik.¹³ Därav används doktrin i kombination med andra rättskällor, i syfte att nyansera gällande rätt.

I uppsatsens andra del utreds vilka krav EU-rätten ställer på nationell rätt och huruvida de aktuella reglerna kan anses strida mot den fria rörligheten för kapital. Även i denna del används den rättsdogmatiska metoden, men utifrån en EU-rättslig metod.¹⁴ Frågan om en EU-rättslig metod inbegrips i den rättsdogmatiska metoden är omstridd. Det kan diskuteras om EU-rättens källor innebär en utvidgning av de allmänt accepterade rättskällorna i svensk rätt: lagstiftning, rättspraxis, förarbeten och doktrin.¹⁵ Uppsatsen ämnar emellertid inte besvara denna fråga utan stannar vid att konstatera att det finns olika synsätt i frågan. Vissa skillnader i synen på rättskällor mellan den svenska rättsordningen och EU-rätten behandlas nedan.

Inom EU-rätten görs en tydlig distinktion mellan primärrätt och sekundärrätt. Primärrätten är överordnad andra rättskällor inom unionsrätten och utgörs av FEU och FEUF. Inom sekundärrätten görs en skillnad mellan bindande och icke-bindande rättskällor där de senare endast är vägledande. De bindande sekundärrättsliga rättskällorna är förordningar, direktiv och beslut som antagits i enlighet med artikel 288 FEUF. Exempel på icke-bindande rättskällor är rekommendationer och yttranden. Synen på rättspraxis är i princip densamma, där praxis från högsta instans tillmäts stor betydelse. Skillnaden består främst i att EU-rätten i större utsträckning är skapad av rättspraxis jämfört med den svenska rätten som i stor del utgörs av skriven rätt.¹⁶

I uppsatsen behandlas artikel 63 FEUF om den fria rörligheten för kapital samt praxis från EU-domstolen. Av särskild relevans för uppsatsen är sådan praxis där EU-domstolen uttalar sig om hur bedömningen av jämförbara situationer ska ske i mål som rör den fria rörligheten för kapital. Av störst intresse är EU-domstolens avgörande i mål C-252/14 Pensioenfonds Metaal en Techniek, och den efterföljande domen i HFD 2017 ref. 9, som berör frågan om utländska pensionsinstitut befinner sig i en jämförbar situation med svenska subjekt, däribland de svenska AP-fonderna. För att besvara uppsatsens andra frågeställning är det av relevans att både undersöka EU-domstolens uttalanden och Högsta förvaltningsdomstolens tolkning och

---

¹³ Kleineman (2018), s. 28; Sandgren (2021), s. 48.

¹⁴ Reichel (2018), s. 109.

¹⁵ Kleineman (2018), s. 21; Reichel (2018), s. 110. Se även Sandgren (2021) som menar att EU-rätten har utvidgat den traditionella rättskälleläran och fört in nya metoder och principer i nationell rätt, s. 47. Se även Hettne & Otken Eriksson (2011) som menar att en EU-rättslig metod grundar sig på en annan rättskällelära än den svenska, och bygger på andra tolkningsprinciper, s. 36.

¹⁶ Hettne & Otken Eriksson (2011), s. 40 ff.; Artikel 288 FEUF.

bedömning av om objektivt jämförbara situationer föreligger i målet. Eftersom EU-domstolen är den främsta uttolkaren av EU-rätten är det särskilt intressant att undersöka domstolens resonemang i denna del.¹⁷ Vid utredningen av rättspraxis beaktas även ett antal skatterättsliga artiklar. Nämnade artiklar har inget rättskällevärde i sig, utan används endast i syfte att nyansera gällande rätt.

Uppsatsens andra frågeställning är vid färdigställandet av uppsatsen uppe för prövning i HFD, där domstolen begärt ett förhandsavgörande från EU-domstolen avseende tolkningen av artikel 63 FEUF.¹⁸ Tjernberg menar att prejudikatvärdet i högsta instans beror på domskälens tydlighet och omfång, underrättsavgöranden saknar emellertid prejudikatvärde.¹⁹

Vidare undersöks EU-kommissionens skrivelser till den svenska regeringen avseende de aktuella reglernas förenlighet med EU-rätten. Kommissionens formella underrättelse och motiverade yttrande ger inte uttryck för en auktoritativ tolkning av EU-rätten då sådana är förbehållna EU-domstolen.²⁰ Att initiera en talan om fördragsbrott är en av kommissionens uppgifter och ska göras om de anser att en medlemsstat inte fullgjort sina skyldigheter enligt gemenskapsrätten.²¹ Eftersom EU-domstolen ännu inte uttalat sig i den aktuella frågan är det av intresse för besvarandet av uppsatsens andra frågeställning att utreda vilka argument som anförts från kommissionen och regeringen i ärendet.

1.5 Forskningsläge

Inom EU-skatterätten är *European Tax Law* av Ben J.M Terra och Peter J. Wattel en av de ledande framställningarna. Den innehåller redogörelser av EU-domstolens praxis i mål om förenligheten mellan nationell skatterätt och den fria rörligheten för kapital. *EU law; text, cases and materials* av Paul Craig och Gráinne De Búrca samt *European Union law* av Catherine Barnard och Steve Peers innehåller omfattande och djupgående fakta och analyser av EU-rätten i stort. Av den svenska litteraturen på området är *Internationell beskattning* av Mattias Dahlberg den ledande framställningen. Även boken *EU-skatterätt* av Kristina Ståhl m.fl. är av relevans för att undersöka EU-skatterättens betydelse för den nationella rätten.

---

¹⁷ Dahlberg (2020), s. 393.

¹⁸ Se avsnitt 1.1.

¹⁹ Tjernberg (2018), s. 55.

²⁰ Hettne & Otken Eriksson (2011), s. 48; Reichel (2018), s. 135.

²¹ Hettne & Otken Eriksson (2011), s. 317–318.

1.6 Disposition

I kapitel 2 undersöks skillnader i den svenska skattemässiga behandlingen av inhemska och utländska offentliga pensionsinstitut. Inledningsvis beskrivs de svenska AP-fondernas struktur och dess skattebefrielse samt beskattningen av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut i avsnitt 2.2 respektive 2.3. Därefter presenteras kommissionens syn på den skattemässiga behandlingen av inhemska och utländska offentliga pensionsinstitut i fördragsbrottsärendet mot Sverige i avsnitt 2.4. Kapitel 2 ger underlag för att besvara uppsatsens första frågeställning. I kapitel 3 behandlas den EU-rätt som är av relevans för att besvara uppsatsens andra frågeställning. Dels beskrivs förhållandet mellan nationell rätt och EU-rätt i avsnitt 3.2, dels vad den fria rörligheten för kapital och diskrimineringsförbudet innebär för nationellt vidkommande i avsnitt 3.3. Dessutom beskrivs EU-domstolens prövning av nationella regler i avsnitt 3.4. I kapitel 4 presenteras rättsfall om objektivt jämförbara situationer mellan svenska och utländska pensionsinstitut. I avsnitt 4.2 utreds EU-domstolens avgörande i mål C-252/14 Pensioenfonds Metaal en Techniek med fokus på bedömningen av objektivt jämförbara situationer, samt Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i HFD 2017 ref. 9 I. Vidare utreds HFD 2017 ref. 9 II och HFD 2019 ref. 30 i avsnitt 4.3 respektive 4.4. Kapitel 3 och 4 ger underlag för att besvara uppsatsens andra frågeställning. Uppsatsen avslutas i kapitel 5 med en analys där uppsatsens två frågeställningar besvaras.

2 Skillnader i den svenska skattemässiga behandlingen

2.1 Inledning

I följande kapitel undersöks vilka skillnader som förekommer i den skattemässiga behandlingen mellan å ena sidan de svenska AP-fonderna, å andra sidan utländska offentliga pensionsinstitut för utdelningar från svenska företag. I avsnitt 2.2 redogörs för de svenska AP-fonderna, dels deras syfte och verksamhet, dels dess uppbyggnad som en del av den svenska staten och deras skattefrihet. I avsnitt 2.3 redogörs för utländska offentliga pensionsfonder och hur de beskattas i Sverige för utdelningar från svenska företag. Därutöver undersöks i avsnitt 2.4 fördragsbrotttalan som kommissionen fört mot Sverige där de anfört att ett innehållande av kupongskatt för utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut strider mot artikel 63 FEUF. Fördragsbrotttalan är av relevans eftersom den belyser hur den svenska regeringen och EU-kommissionen ser på skillnaden i den skattemässiga behandlingen. Härvid undersöks även vilka konsekvenser en fördragsbrotttalan har och vilken vikt som bör läggas vid kommissionens uttalanden.

2.2 Beskattningssituationen för de svenska offentliga pensionsinstituten (AP-fonderna)

De allmänna pensionsfonderna, också kallade AP-fonderna, förvaltar medel inom försäkringen för inkomstgrundad ålderspension.²² Verksamheten och fondernas organisation är reglerad i lag (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder) och lag (2000:193) om Sjätte AP-fonden. AP-fonderna är statliga myndigheter och dess tillgångar utgör statliga medel. För att säkerställa att AP-fondernas tillgångar inte tas i anspråk till andra ändamål än sådana som är föreskrivna i lag är medlen avsatta till sådan särskild förvaltning som anges i 9 kap. 8 § regeringsformen.²³

Sjunde AP-fonden skiljer sig från de övriga AP-fonderna. Fonden förvaltar kapital som kommer från premiepensionsdelen av den inkomstgrundade ålderspensionen. De övriga fonderna har som huvudsyfte att förvalta kapital som ska utgöra en buffert för den inkomstgrundade ålderspensionen och jämna ut över- och underskott i nettot mellan pensionsavgifter och pensioner, samt bidra med avkastning till pensionssystemet på längre sikt. Medan sjunde

---

²² 1 kap. 1 § första stycket lag (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder); 1 kap. 1 § första stycket lag (2000:193) om Sjätte AP-fonden.

²³ 9 kap. 8 § regeringsformen (1974:152); Prop. 1999/2000:46, s. 134 f.

AP-fonden har en specifik inriktning på förvaltning av kapital från premiepensionsdelen av den inkomstgrundade ålderspensionen, har de övriga AP-fonderna en övergripande roll som stabiliseringsfonder för pensionssystemet utan direkt koppling till pensionsåtagandena.²⁴

I egenskap av statliga myndigheter omfattas fonderna av statens skattebefrielse enligt inkomstskattelagen.²⁵ Sedan den kommunala taxeringen togs bort år 1984 har staten varit undantagen skattskyldighet. I motiven anförts att en sådan beskattning inte tillför det allmänna några medel totalt sett, vilket en beskattning av bolag, föreningar och stiftelser gör. Den tidigare beskattningen av staten utgjorde endast ett instrument för att fördela medel till kommunerna där den skattepliktiga verksamheten fanns. Mot bakgrund av detta samt av administrativa skäl beslutades därför att staten och kommunerna helt skulle befrias från skattskyldighet.²⁶ Att AP-fonderna ska vara undantagna beskattning har varit föremål för diskussion i motiven till lagstiftningen. I en statlig utredning från år 1989 om beskattning av pensions- och försäkringssparande framhåller utredaren att det främsta skälet till att fondernas avkastning ska vara skattebefriad är för att undvika en rundgång av skattemedel inom den offentliga sektorn. Det finns även argument mot en sådan skattemässig behandling. Bland annat anförts att AP-fonderna, som den största kapitalförvaltaren i landet, kan få en konkurrensfördel som leder till en snedvridning av marknaden. Detta gäller särskilt vid placeringar i objekt som beskattas hårt hos övriga placerare. Sammantaget kan en sådan ordning, där konkurrensen brister, medföra en risk för störningar på de finansiella marknaderna. Utredaren når emellertid slutsatsen att en beskattning av AP-fonderna hade inneburit större nackdelar än fördelar genom den rundgång av skattemedel som en beskattning medfört.²⁷

2.3 Beskattningssituationen för utländska offentliga pensionsinstitut

Termen *utländska offentliga pensionsinstitut* är ett begrepp som är hämtat från Högsta förvaltningsdomstolens begäran om förhandsavgörande till EU-domstolen.²⁸ Begreppet har ingen rättslig definition utan används i uppsatsen som ett samlingsbegrepp för sådana offentliga pensionsinstitut som är etablerade utanför Sverige och saknar fast driftställe i landet. Termen används främst av pedagogiska skäl och har ingen betydelse vid tillämpningen av kupongskattelagen.

---

²⁴ Prop. 1999/2000:46, s. 50 f. och 56 f.; HFD 2017 ref. 9, s. 7.

²⁵ 7 kap. 2 § första stycket IL.

²⁶ Prop. 1984/85:70, s. 151 f.

²⁷ SOU 1989:33 del 2, s. 213 f.

²⁸ Se HFD, protokollsbilaga 2023-01-24, mål nr 6973-6977-21 m.fl., s. 17.

Av inkomstskattelagen framgår att termer och uttryck som används i lagen även motsvarar utländska företeelser om det inte framgår att endast svenska företeelser avses. Det gäller dock inte bestämmelser som avser staten.²⁹ Utländska stater och menigheter ska istället behandlas som utländska bolag, och är i Sverige begränsat skattskyldiga.³⁰ Utdelningar från svenska aktiebolag till begränsat skattskyldiga beskattas med s.k. kupongskatt.³¹

Kupongskatt är en statlig källskatt som utgår på utdelningar från svenska aktiebolag, europabolag med säte i Sverige samt svenska värdepappersfonder och svenska specialfonder.³² Skatten är definitiv och utgår med 30 procent av utdelningens bruttobelopp, alltså finns det ingen möjlighet till avdrag för eventuella kostnader.³³ I flera skatteavtal sker en begränsning av beskattningsanspråket till 15 procent. Nedsättningen kan ske direkt vid utbetalningstillfället, eller genom en ansökan om återbetalning.³⁴ Skattskyldighet för kupongskatt föreligger bland annat för en utdelningsberättigad utländsk juridisk person, förutsatt att utdelningen inte är hänförlig till inkomst av näringsverksamhet som bedrivits från ett fast driftställe i Sverige.³⁵ Med utdelningsberättigad avses den som är berättigad att lyfta utdelningen för egen del vid utdelningstillfället.³⁶ Hur begreppet utländsk juridisk person ska definieras framgår inte av kupongskattelagen, men har ansetts ha samma innebörd som i inkomstskattelagen eftersom begreppet infördes som en följd av samma lagstiftningsarbete.³⁷ Av inkomstskattelagen framgår att med utländsk juridisk person avses en utländsk association som den enligt lagstiftningen i den stat där den hör hemma kan 1) förvärva rättigheter och åta sig skyldigheter, 2) föra talan inför domstolar och andra myndigheter, och 3) enskilda delägare inte fritt kan förfoga över associationens förmögenhetsmassa.³⁸

---

²⁹ 2 kap. 2 § IL.

³⁰ 6 kap. 7 och 9 § IL.

³¹ 6 kap. 18 § IL; 1 och 4 § första stycket KupL.

³² 1 § första och andra stycket KupL.

³³ 5 § KupL; Pelin (2011), s. 40.

³⁴ 27 § KupL; Pelin (2011), s. 40. Se exempelvis det nordiska skatteavtalet (SFS 1996:1512).

³⁵ 4 § första stycket KupL.

³⁶ 2 § nionde stycket KupL.

³⁷ Prop. 1989/90:47, s. 19.

³⁸ 6 kap. 8 § första stycket IL.

2.4 Kommissionens syn på den svenska beskattningen av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut

2.4.1 Inledning

I artikel 17.1 FEU stadgas EU-kommissionens uppgift att, under översyn av EU-domstolen, se över tillämpningen av EU-rätten i medlemsländerna. En viktig del i denna uppgift är att kontrollera att medlemsstaterna följer unionsrätten och att agera vid oförenligheter. Kommissionen kan genom ett fördragsbrottsärende sätta press på medlemsstaterna att upphöra med ett unionsstridigt agerande, vilket som sista steg kan prövas i EU-domstolen. Majoriteten av ärendena avslutas dock innan det hinner prövas i domstol.³⁹

Craig och de Búrca beskriver processen för ett fördragsbrottsärende som uppdelat i fyra delar. Som första steg får medlemsstaten en chans att beskriva sin ståndpunkt i ärendet och, eventuellt, lösa frågan med kommissionen. I det andra steget skickar kommissionen, om det fördragsstridiga agerandet består, en formell underrättelse med information om det påstådda fördragsbrottet till den berörda staten. Kommissionen kan därefter, efter en viss tid, skicka ett motiverat yttrande till staten. I det motiverade yttrandet anför kommissionen grunderna till det påstådda fördragsbrottet. Yttrandet markerar även starten av den period inom vilken medlemsstaten måste upphöra med det unionsstridiga agerandet för att undvika det sista steget, ett hänskjutande av frågan till EU-domstolen.⁴⁰ EU-domstolen kan i ett sådant sammanhang endast pröva huruvida medlemsstaten gjort sig skyldig till ett fördragsbrott eller inte. Domen kan inte medföra några direkta konsekvenser för medlemsstaten, vilket Craig och de Búrca konstaterar är en svaghet med regleringen.⁴¹

I den aktuella fördragsbrottstalan mot Sverige har EU-kommissionen gjort gällande att ett innehållande av kupongskatt för utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut strider mot artikel 63 FEUF. Processen har pågått sedan februari 2021 och därefter har både en formell underrättelse och ett motiverat yttrande skickats till den svenska regeringen. Regeringen har i sin tur svarat på inlagorna och anfört sin syn på de svenska reglerna och dess förenlighet med EU-rätten. Trots att skrivelserna inte ger uttryck för auktoritativa uttalanden om EU-rättens tolkning ger de inblick i argumentationen från båda sidor och hur parterna tolkat och bedömt situationen.

---

³⁹ Craig & de Búrca (2020), s. 463 f.

⁴⁰ Craig & de Búrca (2020), s. 467 och 472; Artikel 258 FEUF.

⁴¹ Craig & de Búrca (2020), s. 484.

2.4.2 Formell underrättelse

Den 18 februari 2021 skickade kommissionen en formell underrättelse till den svenska regeringen och anförde att den ojämlika beskattningen av utdelning som uppbärs av AP-fonderna respektive utländska offentliga pensionsinstitut var oförenlig med den fria rörligheten för kapital i artikel 63 FEUF.⁴² I underrättelsen beskriver kommissionen inledningsvis de svenska reglerna som aktualiserats för att därefter beskriva sin EU-rättsliga bedömning av den svenska beskattningen.⁴³ De menar att den svenska beskattningen innebär en negativ särbehandling av utländska offentliga pensionsinstitut som enbart beror på deras hemvist och att regleringen inte tar hänsyn till att subjektet befinner sig i en jämförbar situation med AP-fonderna.⁴⁴ Kommissionen förklarar, med hänvisning till PMT-målet, att bedömningen av objektivt jämförbara situationer ska göras mot bakgrund av de ändamål som eftersträvas med reglerna samt föremålet för och innehållet i bestämmelserna.⁴⁵ De beskriver att syftet med de svenska reglerna, utöver att förenkla administrationen, är att undvika att behöva kompensera för skatt som skulle behöva betalas av den statliga förvaltningen i statsbudgeten. Mot bakgrund av detta syfte anser kommissionen att utländska pensionsinstitut med samma uppdrag som AP-fonderna och som regleras på liknande sätt befinner sig i en objektivt jämförbar situation. Vidare noterar kommissionen att det inte är obligatoriskt för medlemsstater att automatiskt ge utländska pensionsinstitut, som är erkända som offentliga i ursprungsmedlemsstaten, samma status i sitt territorium. Dock menar kommissionen att det inte går att neka subjekten rätten till likabehandling enbart på den grund att de inte är etablerade i staten, förutsatt att de uppfyller samma krav som ställs på de inhemska motsvarigheterna.⁴⁶

2.4.3 Regeringens svar på den formella underrättelsen

Den 13 april 2021 inkom den svenska regeringen med ett svar på den formella underrättelsen. Regeringen framhåller att AP-fonderna är statliga myndigheter och därför undantagna skattskyldighet. Deras ståndpunkt är att reglerna i kupongskattelagen är förenliga med artikel 63 FEUF. De hänvisar

---

⁴² Kommissionen anförde även att detta stred mot artikel 40 i avtalet om europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet). Med hänsyn till uppsatsens avgränsningar behandlas dock inte detta ytterligare.

⁴³ Formell underrättelse riktad till Konungariket Sverige, INFR(2020)4035 C(2021) 799 final, s. 1 ff.

⁴⁴ Formell underrättelse riktad till Konungariket Sverige, INFR(2020)4035 C(2021) 799 final, s. 4. Objektivt jämförbara situationer behandlas nedan, i avsnitt 3.4.2.

⁴⁵ Formell underrättelse riktad till Konungariket Sverige, INFR(2020)4035 C(2021) 799 final, s. 3. Se mål C-252/14 *Pensioenfonds Metaal en Techniek mot Skatteverket*, EU:C:2016:402, som utreds nedan, i avsnitt 4.2.

⁴⁶ Formell underrättelse riktad till Konungariket Sverige, INFR(2020)4035 C(2021) 799 final, s. 3.

bland annat till PMT-målet och anför att en skillnad i behandling, för att kunna anses oförenlig med unionsrätten, måste röra objektivt jämförbara situationer eller vara motiverad av tvingande allmänintresse.⁴⁷ Bedömningen om jämförbara situationer ska, liksom kommissionen anför, ske mot bakgrund av bestämmelsernas ändamål samt föremålet för och innehållet i bestämmelserna. Vid bedömningen om en objektiv skillnad föreligger ska endast relevanta åtskillnadskriterier som anges i de nationella reglerna beaktas. Medan de svenska AP-fonderna är undantagna skattskyldighet för att undvika en betungande rundgång av skattemedel inom den offentliga sektorn, innebär en beskattning av utländska offentligrättsliga organ en tillförsel av medel till den svenska staten. En beskattning av AP-fonderna hade dock inte tillfört staten medel. Liksom kommissionen, anför även regeringen att det inte finns något krav som innebär att den svenska staten behöver behandla ett utländskt offentligrättsligt organ på samma sätt ur skattehänseende som staten. Sammantaget menar regeringen att utländska offentliga pensionsinstitut inte befinner sig i en objektivt jämförbar situation med de svenska AP-fonderna varför skillnaden i behandling är förenlig med artikel 63 FEUF.⁴⁸

2.4.4 Motiverat yttrande

Den 2 december 2021 skickade kommissionen ett motiverat yttrande till den svenska regeringen. De vidhåller i skrivelsen sin ståndpunkt om att de nationella bestämmelserna innebär en överträdelse av artikel 63 FEUF.⁴⁹ Kommissionen bygger vidare på sitt resonemang från den formella underrättelsen om syftet med skattefriheten för AP-fonderna och anför att syftet med regleringen är en lämplig utgångspunkt för att bedöma om en jämförbar situation föreligger. Emellertid menar de att det krävs en mer djupgående analys av syftet än att endast observera vilken inverkan en likabehandling skulle ha på skatteintäkterna i landet. Utländska offentliga pensionsinstitut har, liksom AP-fonderna, inrättats för att tillhandahålla offentliga pensioner och förvalta tillgångar i egenskap av statliga organ. Kommissionen menar att det uttalade syftet att undvika en rundgång av skattemedel också har ett inneboende syfte, att undvika behovet av att allokera skattemedel till de statliga myndigheter som idag är skattebefriade.

---

⁴⁷ Svar på formell underrättelse angående den svenska lagstiftningen om beskattning av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut (överträdelseärende nr 2020/4035), Fi2021/00802, s. 2–4.

⁴⁸ Svar på formell underrättelse angående den svenska lagstiftningen om beskattning av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut (överträdelseärende nr 2020/4035), Fi2021/00802, s. 4 f.

⁴⁹ Motiverat yttrande riktat till Konungariket Sverige, INFR(2020)4035 C(2021) 8112 final, s. 2.

Mot bakgrund av detta syfte menar kommissionen att utländska offentliga organ befinner sig i en objektivt jämförbar situation med AP-fonderna.⁵⁰

Vidare anför kommissionen att utländska offentliga pensionsinstitut som främjar samma allmänintresse och uppfyller samma krav som de svenska subjekten ska beskattas lika. Därmed får Sverige inte neka de utländska subjekten en likabehandling enbart på grund av att de inte är etablerade i landet. Trots att EU-rätten inte kräver att medlemsstaterna behandlar utländska offentlighetsliga organ på samma sätt som staten ur skattehänseende framhåller kommissionen att exempelvis Finland likställer de svenska AP-fonderna med sina egna inhemska offentliga pensionsinstitut.⁵¹ Beträffande regeringens argument om att en likabehandling skulle innebära ett inkomstbortfall för svenska staten framhåller kommissionen, med hänsyn till rättspraxis från EU-domstolen, att inkomstförluster inte är ett giltigt skäl för en restriktiv nationell skattelagstiftning. Sammantaget når kommissionen slutsatsen att de svenska bestämmelserna utgör en begränsning av den fria rörligheten för kapital som inte är förenlig med artikel 63 FEUF.⁵²

2.4.5 Regeringens svar på det motiverade yttrandet

Den 2 februari 2022 inkom regeringen med svar på det motiverade yttrandet. De vidhåller sin inställning i enlighet med svaret på den formella underrättelsen och tillägger att skillnaden i behandling också är motiverad av tvingande skäl av allmänintresse.⁵³ Liksom tidigare framhåller regeringen att AP-fonderna inte är självständiga rättssubjekt utan en del av rättssubjektet staten och fungerar som verktyg som möjliggör förvaltningen av statliga medel. Därmed är valet att inte beskatta sig själv ett sätt att undgå en rundgång av statliga medel utan någon ekonomisk fördel. Regeringen menar att de svenska reglerna inte kan anses avvålla andra medlemsstater från att investera i Sverige när staten utnyttjar sin beskattningsrätt i egenskap av källstat utan att beskatta sig själv.⁵⁴

---

⁵⁰ Motiverat yttrande riktat till Konungariket Sverige, INFR(2020)4035 C(2021) 8112 final, s. 4 f.

⁵¹ Motiverat yttrande riktat till Konungariket Sverige, INFR(2020)4035 C(2021) 8112 final, s. 6.

⁵² Motiverat yttrande riktat till Konungariket Sverige, INFR(2020)4035 C(2021) 8112 final, s. 6.

⁵³ Svar på motiverat yttrande angående den svenska lagstiftningen om beskattning av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut (KOM:s referens C(2021)8112 final; ärendenummer 2020/4035), s. 1 och 3.

⁵⁴ Svar på motiverat yttrande angående den svenska lagstiftningen om beskattning av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut (KOM:s referens C(2021)8112 final; ärendenummer 2020/4035), s. 3 f.

Regeringen påpekar även att det inte finns någon skyldighet för medlemsstaterna att bidra med finansiering av varandras system för social trygghet. Istället ankommer det på medlemsstaterna att organisera sitt system och välja instrument för att säkerställa dess finansiering.⁵⁵ De förklarar att AP-fondernas funktion är att verka som stabiliseringsfonder för den inkomstgrundade ålderspensionen. Fonderna ska utgöra en slags buffert för att jämna ut under- och överskott i nettot mellan pensionsavgifter och pensioner samt bidra till avkastning på sikt. Regeringen menar att det allmänintresse som AP-fonderna ämnar främja av sin natur är begränsat till det nationella systemet och att inget utländskt offentligt pensionsinstitut därför kan ha samma uppgift. Därmed kan inte heller ett utländskt offentligt pensionsinstitut befinna sig i en objektivt jämförbar situation som AP-fonderna.⁵⁶

Oberoende av frågan om jämförbar situation menar regeringen att skillnaden i behandling kan motiveras av behovet att säkerställa det svenska socialpolitiska målet och dess finansiering. De anför att AP-fonderna utgör en viktig del av det svenska pensionssystemet vilket är konstruerat för att vara åtskilt statsbudgeten och inte ska kunna användas till andra ändamål än till pensioner. En beskattning av AP-fonderna skulle strida mot tanken att fonderna ska vara åtskilda statsbudgeten eftersom regeringen då hade behövt allokera medel till fonderna. Dessutom skulle en beskattning kunna innebära att andra utgiftsområden behöver prioriteras på AP-fondernas bekostnad. Regeringen menar att en sådan ordning skulle äventyra en effektiv och stabil finansiering av ålderspensionssystemet.⁵⁷

Vidare noterar regeringen att rent ekonomiska skäl visserligen inte är sådana tvingande skäl av allmänintresse som kan motivera en inskränkning av de unionsskyddade grundläggande friheterna, men att EU-domstolen godtagit att sådana nationella regler kan vara motiverade när de införts på grund av ekonomiska skäl som syftar till att uppnå ett mål av allmänintresse. Även administrativa åtgärder kan enligt regeringen utgöra tvingande skäl av allmänintresse som kan motivera en sådan inskränkning, när åtgärden vidtagits för att uppnå ett mål av allmänintresse. Sammantaget menar

---

⁵⁵ Svar på motiverat yttrande angående den svenska lagstiftningen om beskattning av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut (KOM:s referens C(2021)8112 final; ärendenummer 2020/4035), s. 4.

⁵⁶ Svar på motiverat yttrande angående den svenska lagstiftningen om beskattning av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut (KOM:s referens C(2021)8112 final; ärendenummer 2020/4035), s. 5.

⁵⁷ Svar på motiverat yttrande angående den svenska lagstiftningen om beskattning av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut (KOM:s referens C(2021)8112 final; ärendenummer 2020/4035), s. 6 f.

regeringen att den svenska lagstiftningen inte utgör någon restriktion för den fria rörligheten för kapital i strid med unionsrätten.⁵⁸

2.5 Slutsats

Som konstaterats ovan är AP-fonderna statliga myndigheter som omfattas av statens skattebefrielse och beskattas därmed inte för exempelvis utdelningar från aktieinnehav.⁵⁹ Det gör däremot utländska offentliga pensionsinstitut som beskattas med kupongskatt för utdelningar från svenska företag. Vid en jämförelse som strikt tar sikte på hur de två subjekten beskattas är det i min mening tydligt att behandlingen skiljer sig åt. Eftersom AP-fonderna är helt skattebefriade blir skillnaden dessutom relativt betydande, även om kupongskatten för de utländska subjekten ofta sätts ned till 15 procent genom skatteavtal.⁶⁰ Hur denna skillnad i beskattning förhåller sig till EU-rätten undersöks vidare i nästkommande kapitel.

I fördragsbrotttalan mot Sverige framhåller kommissionen å ena sidan att syftet med reglerna är en god utgångspunkt för att undersöka om fonderna befinner sig i jämförbara situationer. De menar emellertid att det krävs en djupgående analys av syftet bakom reglerna om AP-fondernas skattebefrielse, och att det inte räcker att konstatera att en likabehandling av subjekten hade inneburit ett inkomstbortfall för den svenska staten. Kommissionen anför att syftet att undvika en rundgång av skattemedel har ett inneboende syfte att undvika behovet av att allokera skatter till de statliga myndigheter som idag är skattebefriade. Detta syfte bör enligt kommissionen även kunna överföras till utländska pensionsinstitut med samma uppdrag. Regeringen å andra sidan framhåller att det inte finns något krav på att behandla utländska offentliga organ på samma sätt som svenska staten i skattehänseende. De poängterar att en viktig skillnad är att beskattningen av de utländska subjekten tillför staten skattemedel, vilket inte hade varit fallet vid en beskattning av AP-fonderna. En beskattning hade också inneburit att regeringen hade behövt allokera medel till AP-fonderna vilket hade inneburit att de slutat vara åtskilda statsbudgeten och inte längre självständiga i förhållande till regeringen. Sammantaget menar regeringen att inhemska och utländska offentliga pensionsinstitut inte ska likställas, mot bakgrund av att de inte befinner sig i jämförbara situationer och att det allmänintresse som AP-fonderna ämnar främja av sin natur är begränsad till det nationella systemet varför inget utländskt pensionsinstitut kan ha samma uppgift.

---

⁵⁸ Svar på motiverat yttrande angående den svenska lagstiftningen om beskattning av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut (KOM:s referens C(2021)8112 final; ärendenummer 2020/4035), s. 7 f.

⁵⁹ Se avsnitt 2.2.

⁶⁰ Se avsnitt 2.3.

Fördragsbrottsärendet ger en intressant inblick i hur kommissionen och den svenska regeringen på olika sätt tolkar den svenska beskattningen och tillämplig EU-rätt. Det är emellertid viktigt att notera, som ovan konstaterat, att kommissionens uttalanden inte är auktoritativa för hur EU-rätten ska tolkas. Ärendet ger därför inget slutligt svar på om skillnaden i beskattning strider mot EU-rätten. I nästkommande kapitel utreds bland annat vilka krav EU-rätten ställer på medlemsstaternas lagstiftning, såsom den svenska kupongskattelagen, vid gränsöverskridande aktiviteter.

3 Källbeskattning på gränsöverskridande aktiviteter i ljuset av den fria rörligheten för kapital

3.1 Inledning

I följande kapitel utreds vilka krav EU-rätten ställer på medlemsstaternas källbeskattning på gränsöverskridande aktiviteter i ljuset av den fria rörligheten för kapital. Inledningsvis, i avsnitt 3.2, beskrivs de EU-rättsliga utgångspunkter som är av relevans för förståelsen av unionsrättens inverkan på den svenska skattelagstiftningen. Härvid presenteras även EU-domstolen och dess kompetens som uttolkare av EU-rätten genom förhandsavgöranden. I avsnitt 3.3 behandlas den fria rörligheten för kapital och förbudet mot diskriminering. Avslutningsvis presenteras metoden för EU-domstolens prövning av nationella regler i avsnitt 3.4. Kapitlet är av betydelse för uppsatsens andra frågeställning eftersom det redogör för EU:s befogenhet, principer och regler som aktualiseras i EU-domstolens prövning samt vad den fria rörligheten för kapital innebär och när en diskriminering föreligger.

3.2 EU-rättsliga utgångspunkter

Den Europeiska unionen är ett resultat av fredssträvanden i Europa efter andra världskriget. Initialt var det ett samarbete med övernationella drag där det första steget var den Europeiska kol- och stålgemenskapen. Samarbetet fick allt eftersom ett större fokus på ekonomisk integration och upprättandet av en gemensam marknad och har under åren förändrats på flera sätt. Genom Maastrichtfördraget upprättades den Europeiska unionen (nedan EU) som därefter genomgått flera förändringar, inte minst genom Lissabonfördraget som innebar ändringar i unionens institutionella struktur och beslutsfattande processer.⁶¹

EU är idag en internationell organisation som får sin maktbefogenhet direkt från medlemsstaterna. Det finns flera principer som aktualiseras i en EU-rättslig kontext, exempelvis lojalitetsprincipen som innebär att medlemsstaterna ska vara lojala till målsättningarna i fördragen och ge verkan till EU-rätten.⁶² Vidare är principen om EU-rättens företräde av relevans. Principen innebär att en normkonflikt mellan nationell rätt och EU-rätt ska lösas genom att EU-rätten ges företräde.⁶³

---

⁶¹ Pelin (2011), s. 117 f.

⁶² Artikel 4.3 FEU; Pelin (2011), s. 124.

⁶³ Mål C-6/64 *Flaminio Costa mot E.N.E.L.*, EU:C:1964:66; Pelin (2011), s. 120; Dahlberg (2020), s. 389.

Sverige blev medlem i EU den 1 januari 1995.⁶⁴ Kompetensöverlåtelsen till EU återfinns i regeringsformen och sätter ramen för hur makt som kan överlåtas till EU.⁶⁵ Unionen kan inte utforma regler på samtliga områden. I enlighet med principen om tilldelade befogenheter ska varje befogenhet som inte tilldelats unionen i fördragen istället tillhöra medlemsstaterna.⁶⁶ På vissa områden ska unionen ha exklusiv befogenhet, och på andra delad befogenhet med medlemsstaterna.⁶⁷ Frågor om direkta skatter faller utanför unionens befogenhet och för att nya beslut ska tas på området krävs enhällighet i det Europeiska ministerrådet.⁶⁸ Kravet på enhällighet, tillsammans med en motvillighet hos medlemsstaternas att ge EU ytterligare makt, har resulterat i en svårighet att få igenom gemensamma åtgärder.⁶⁹ Dahlberg förklarar att svårigheterna att nå gemensamma regler kan bero på en rädsla hos staterna att inte kunna finansiera sina välfärdssystem på önskat sätt, eller en oro att inte kunna konkurrera om investeringar genom låga skatter. Trots att frågor om direkta skatter faller utanför EU:s befogenhet har EU-rätten fått stort genomslag i medlemsstaternas nationella regler genom EU-domstolens tolkning av de grundläggande friheterna.⁷⁰ Domstolen har konstaterat att medlemsstaterna är skyldiga att iaktta de grundläggande friheterna, däribland den fria rörligheten för kapital, när de nationella reglerna prövas mot EU-rätten.⁷¹ Ordningen är en form av negativ integration som begränsar den nationella skatterätten genom de förbud som ställs upp i fördragen. Reglerna föreskriver vad medlemsstaterna inte får lagstifta om, exempelvis skatteregler som ger upphov till restriktioner för kapitalrörelser.⁷² Dahlberg framhåller att positiv integration, genom exempelvis direktiv, är att föredra framför negativ integration genom EU-domstolens tolkningar av de grundläggande friheterna. Dahlberg anser att domstolen bör undvika att försöka företa enhetliga lösningar genom sina avgöranden för att uppnå de krav som den inre marknaden ställer.⁷³

EU-domstolen är den främsta uttolkaren av EU-rätten. Bland annat har domstolen som uppgift att meddela förhandsavgöranden om tolkningen av unionsrätten.⁷⁴ Om en fråga i högsta instans uppkommer där tolkningen av EU-rätten inte är tydlig, är den nationella domstolen under vissa

---

⁶⁴ Dahlberg (2020), s. 373; EU-rätten införlivades i svensk rätt genom den så kallade EU-lagen (lag 1994:1500).

⁶⁵ 10 kap. 6 § Regeringsformen (1974:152); Dahlberg (2020), s. 389.

⁶⁶ Artikel 5.2 FEU.

⁶⁷ Artikel 4 och 5 FEUF.

⁶⁸ Artikel 3, 4 och 114.2 och 115 FEUF.

⁶⁹ Terra & Wattel (2012), s. 37; Dahlberg (2020), s. 372 f.

⁷⁰ Dahlberg (2020), s. 373.

⁷¹ Mål C-270/83 *Europeiska gemenskapens kommission mot Franska republiken*, EU:C:1986:37; Pelin (2011), s. 137 f.

⁷² Terra & Wattel (2012), s. 36.

⁷³ Dahlberg (2020), s. 373.

⁷⁴ Artikel 19 FEU; Dahlberg (2020), s. 393.

förutsättningar skyldig att hänskjuta frågan till EU-domstolen.⁷⁵ Syftet med förhandsavgöranden är att säkerställa att EU-rätten tolkas på ett enhetligt sätt inom unionen. Pelin förklarar att ett förhandsavgörande rent formellt endast är bindande för den nationella domstol som hänskjutit frågan till EU-domstolen, men blir i praktiken prejudicerande för hela unionen.⁷⁶ Genom ett förhandsavgörande kan EU-domstolen inte uttala sig om den nationella rätten, utan endast om hur EU-rätten ska tolkas. Därmed kan domstolen exempelvis inte slå fast huruvida de nationella bestämmelserna är förenliga med den fria rörligheten för kapital.⁷⁷ Det är istället den nationella domstolens uppgift att tillämpa EU-domstolens tolkning av EU-rätten på den nationella rätten, i enlighet med principen om kompetensfördelning. Inte heller kan EU-domstolen ifrågasätta grunden för begäran om förhandsavgörande.⁷⁸

3.3 Fri rörlighet för kapital och diskrimineringsförbudet

Den fria rörligheten för kapital är en av de så kallade grundläggande friheterna inom EU-rätten. De andra grundläggande friheterna är fri rörlighet för varor, tjänster och personer (arbetstagare och etableringsfrihet).⁷⁹ Den fria rörligheten för kapital stadgas i artikel 63 FEUF där det framgår att alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredjeland ska vara förbjudna. I direktiv 88/361/EEG finns en uppräknning av vilka transaktioner som anses falla in under bestämmelserna om fria kapitalrörelser, exempelvis utlänningars förvärv av inhemska värdepapper.⁸⁰ I direktivet finns även en möjlighet att inräkna en kapitalrörelse under kategorin 'diverse' vilket betonar räckvidden för direktivet.⁸¹ Ståhl m.fl. beskriver att den fria rörligheten för kapital på flera sätt har ett vidare tillämpningsområde jämfört med de andra friheterna. Dels gäller friheten som ovan nämnts i relation till tredje land, dels finns ingen begränsning i personkretsen som kan åberopa friheten, alltså kan även personer utanför EU åberopa friheten. Vidare är tillämpningsområdet stort

---

⁷⁵ Artikel 267 FEUF.

⁷⁶ Pelin (2011), s. 125.

⁷⁷ Hettne & Otken Eriksson (2011), s. 314; Dahlberg (2020), s. 387 f.; Pelin (2011), s. 125.

⁷⁸ Pelin (2011), s. 125; Ståhl m.fl. (2011), s. 142; Mål C-62/93 *BP Soupergaz Anonimos Etairia Geniki Emporiki-Viomichaniki kai Antiprossopeion mot Grekiska staten*, EU:C:1995:223; Mål C-35/76 *Simmenthal SpA mot Ministero delle Finanze italiano*, EU:C:1976:180.

⁷⁹ Dahlberg (2020), s. 372.

⁸⁰ Se direktiv 88/361/EEG Bilaga 1 III-A. Transaktioner med värdepapper på kapitalmarknaden p. 1 och 3.

⁸¹ Se direktiv 88/361/EEG Bilaga 1 XIII-F. "Andra kapitalrörelser: Diverse" samt tredje stycket under "Nomenklatur för kapitalrörelser som avses i direktivets artikel 1".

eftersom en stor mängd transaktioner faller in under begreppet kapitalrörelser som ovan anförts.⁸²

I artikel 65.1a FEUF anges att bestämmelserna i artikel 63 inte ska påverka medlemsstaternas rätt att tillämpa sådana bestämmelser i sin skattelagstiftning som skiljer mellan skattebetalare som har olika bostadsort eller som investerat sitt kapital på olika ort.⁸³ Detta undantag ska dock enligt EU-domstolen tolkas restriktivt.⁸⁴ Undantaget begränsas i sin tur av artikel 65.3 FEUF som stadgar att åtgärder enligt artikel 65.1a FEUF inte får utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av den fria rörligheten för kapital.⁸⁵

Artikel 63 FEUF innebär enligt Dahlberg ett restriktionsförbud som omfattar både diskriminerande och icke-diskriminerande restriktioner.⁸⁶ Det senare är en sådan åtgärd som inverkar hindrande för gränsöverskridande situationer men som inte gör skillnad på inhemska och utländska skattesubjekt varför det inte kan anses diskriminerande.⁸⁷ Vidare finns två typer av diskriminering, direkt och indirekt diskriminering. Direkt diskriminering avser sådan som sker på grund av unionsmedborgarens nationalitet, medan indirekt är sådan som sker på annan grund än nationalitet, men som har samma effekt som om det varit det särskiljande kriteriet.⁸⁸ När EU-domstolen bedömer om en diskriminering föreligger görs en jämförelse mellan objektivt jämförbara situationer.⁸⁹

Enligt Ståhl m.fl. saknar det betydelse vilken fördragsfrihet som de nationella reglerna prövas mot när det gäller den fria rörligheten inom EU. Det beror på att prövningen i princip sker på samma sätt oavsett vilken fördragsfrihet det gäller. Vilken fördragsfrihet som reglerna prövas mot har dock desto större betydelse när det rör ett land utanför unionen.⁹⁰ Terra och Wattel förklarar att eftersom tredje land inte är bundna till unionsfördragen, och exempelvis reglerna om diskriminering, sker kapitalrörelser mellan medlemsstater och tredje land i en annan rättslig kontext.⁹¹ Terra och Wattel framhåller att

---

⁸² Ståhl m.fl. (2011), s. 137 f.

⁸³ Artikel 65.1 a FEUF.

⁸⁴ Mål C-319/02 Petri Manninen, EU:C:2004:484, p. 28; Terra & Wattel (2012), s. 31.

⁸⁵ Artikel 65.3 FEUF.

⁸⁶ Dahlberg (2020), s. 432 f.

⁸⁷ Dahlberg (2020), s. 396.

⁸⁸ Dahlberg (2020), s. 400 f.

⁸⁹ Se exempelvis Mål C-279/93 *Finanzamt Köln-Altstadt mot Roland Schumacker*, EU:C:1995:31; Mål C-234/01 *Arnoud Gerritse mot Finanzamt Neukölln-Nord*, EU:C:2003:340; Mål C-512/03 *J. E. J. Blanckaert mot Inspecteur van de Belastingdienst/Particulieren/Ondernemingen buitenland te Heerlen*, EU:C:2005:516; Ståhl m.fl. (2011), s. 146.

⁹⁰ Ståhl m.fl. (2011), s. 138.

⁹¹ Terra & Wattel (2012), s. 32.

eftersom det endast är den fria rörligheten för kapital som är tillämplig i förhållande till tredje land är det nödvändigt att skilja mellan kapitalrörelser och andra åtgärder som aktualiserar någon av de andra friheterna.⁹² I mål C-452/04 *Fidium Finanz* slog EU-domstolen fast att den fria rörligheten för kapital inte ska åberopas om någon annan av de grundläggande friheterna kan anses dominera, oberoende av att den andra friheten inte är tillämplig gentemot tredje land.⁹³ Därför måste en rangordning göras när två eller flera fördragsfriheter är tillämpliga på en kapitalrörelse.⁹⁴ Av mål C-157/05 *Holböck* följer att skatteregler som är tillämpliga oberoende av storleken på ett aktieinnehav kan prövas mot både etableringsfriheten och mot den fria rörligheten för kapital. Vid en sådan situation verkar ingen av friheterna enligt Ståhl m.fl. vara överordnade och kan tillämpas parallellt.⁹⁵ Trots att länder utanför EU omfattas av den fria rörligheten för kapital finns fortfarande många restriktiva bestämmelser mot dem som är tillåtna. Genom exempelvis stand-still-klausulen kan medlemsstaterna behålla bestämmelser inom vissa områden som existerade den 31 december 1993.⁹⁶

3.4 EU-domstolens prövning av nationella regler

3.4.1 Inledning

Johansson delar upp domstolens prövning i tre delar. Inledningsvis bedömer domstolen om någon av de grundläggande friheterna är tillämpliga på frågan. Därefter sker en *restriktionsprövning* där domstolen undersöker om de nationella reglerna utgör hinder för skattskyldiga att utnyttja friheten. Om så är fallet gör domstolen därefter en prövning där de nationella reglerna kan *rättfärdigas* om de syftar till att upprätthålla beaktansvärda allmänintressen på ett sätt som är *proportionerligt*.⁹⁷

3.4.2 Restriktionsprövningen

Restriktionsprövningen brukar delas upp i två typer, dels diskrimineringsanalyser, dels restriktionsanalyser.⁹⁸ Enligt Johansson syftar en diskrimineringsanalys till att identifiera någon form av negativ särbehandling som drabbar en skattskyldig som utnyttjat de grundläggande

---

⁹² Terra & Wattel (2012), s. 77.

⁹³ Mål C-452/04 *Fidium Finanz AG mot Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht*, EU:C:2006:631; Ståhl m.fl. (2011), s. 138.

⁹⁴ Ståhl m.fl. (2011), s. 139.

⁹⁵ Mål C-157/05 *Winfried L. Holböck mot Finanzamt Salzburg-Land*, EU:C:2007:297; Ståhl m.fl. (2011), s. 139 f.

⁹⁶ Artikel 64 FEUF; Terra & Wattel (2012), s. 73.

⁹⁷ Johansson (2016), s. 19 f. och 45. För en liknande av indelning av domstolens prövning se exempelvis Ståhl m.fl. (2011), s. 70 ff.

⁹⁸ Johansson (2016), s. 46; Dahlberg (2020), s. 396.

friheterna.⁹⁹ Vid en restriktionsanalys krävs däremot ingen negativ särbehandling för att de nationella reglerna ska kunna anses utgöra hinder. En restriktionsanalys används enligt Johansson sällan i mål om direkt beskattning.¹⁰⁰ I litteraturen råder det delade meningar om hur diskriminerings- och restriktionsanalyser skiljer sig åt. En del menar att det knappt finns något skillnad.¹⁰¹ Johansson konstaterar att domstolen ofta använder sig av allmänna formuleringar, exempelvis att reglerna medför hinder. Denna otydlighet kan göra det svårt att avgöra om domstolen använt sig av en diskriminerings- eller restriktionsanalys.¹⁰² Dahlberg menar att EU-domstolen under de senaste åren undvikit att göra en diskrimineringsanalys och istället använt ett tillvägagångssätt som han benämner ”the barrier approach”, eller ”restriktionsmodellen”. Med detta menar han att domstolen ofta konstaterar att nationella bestämmelser utgör hinder för en grundläggande frihet men undviker att uttala sig om huruvida det rör sig om en diskriminerande eller en icke-diskriminerande restriktion. En förklaring till detta kan vara att skiljelinjerna mellan de olika formerna av hinder är otydliga.¹⁰³

I diskrimineringsanalysen gör EU-domstolen en jämförelse mellan den inhemska och den gränsöverskridande situationen. Det är endast om de två situationerna kan anses objektivt jämförbara som en diskriminering kan föreligga. I nationell skatterätt är det vanligt att för juridiska personer skilja mellan obegränsat och begränsat skattskyldiga.¹⁰⁴ Huvudregeln är att situationerna för obegränsat och begränsat skattskyldiga personer inte är objektivt jämförbara, men undantag kan förekomma.¹⁰⁵ Dahlberg framhåller att EU-domstolen verkar ha en tendens att frångå denna huvudregel och i allt högre grad jämställa situationerna mellan obegränsat och begränsat skattskyldiga. Om situationerna bedöms vara objektivt jämförbara ska de behandlas lika.¹⁰⁶ Ståhl beskriver detta andra steg i domstolens metod som en bedömning om huruvida skattereglerna utgör ett hinder för utövandet av friheten. För att det ska anses föreligga ett hinder ska skattereglerna negativt särbehandla gränsöverskridande transaktioner jämfört med inhemska. En viktig del i detta är att bedöma om de utländska och inhemska situationerna är objektivt jämförbara.¹⁰⁷

---

⁹⁹ Johansson (2016), s. 265.

¹⁰⁰ Johansson (2016), s. 47.

¹⁰¹ Dahlberg (2020), s. 396.

¹⁰² Johansson (2016), s. 269 ff.

¹⁰³ Dahlberg (2020), s. 402 f. och 405.

¹⁰⁴ Dahlberg (2020), s. 396 f.

¹⁰⁵ Mål C-279/93 *Finanzamt Köln-Altstadt mot Roland Schumacker*, EU:C:1995:31; Dahlberg (2020), s. 397.

¹⁰⁶ Dahlberg (2020), s. 399.

¹⁰⁷ Ståhl m.fl. (2011), s. 175 f.

3.4.3 Rättfärdigandeprövningen

Även om nationella regler står i strid med de grundläggande friheterna kan de som sista steg i EU-domstolens prövning rättfärdigas. Det finns två typer av grunder för rättfärdigande, dels de grunder som återfinns i FEUF såsom artikel 65 för den fria rörligheten för kapital, dels de grunder som domstolen utvecklat i sin rättspraxis, dels genom den så kallade rule of reason-doktrinen.¹⁰⁸ Ståhl m.fl. beskriver att artikel 65 FEUF är vidare formulerad än motsvarande bestämmelser för de andra fördragsfriheterna men att detta nödvändigtvis inte ska tolkas som att rättfärdigandeomständigheterna är större på detta område.¹⁰⁹ I förhållande till tredje land finns även grunder i artikel 59 och 64 FEUF.¹¹⁰

Rule of reason-doktrinen nämndes först i mål C-120/78 *Cassis de Dijon* och utvecklades i mål C-55/94 *Gebhard*. I det senare målet beskrev EU-domstolen vilka kriterier som uppställs för rule of reason-testet. Ståhl m.fl. förklarar att testet används för alla fördragsfriheter på i princip samma sätt vilket visas genom att domstolen hänvisar till rättsfall om andra friheter än den som är uppe för bedömning.¹¹¹ För att nationella bestämmelser ska kunna rättfärdigas enligt testet behöver fyra förutsättningar vara uppfyllda. Bestämmelserna ska 1) vara tillämpliga på ett icke-diskriminerande sätt, 2) framstå som motiverade med hänsyn till ett trängande allmänintresse, 3) vara ägnade att säkerställa förverkligandet av den målsättning som eftersträvas, samt 4) inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målsättningen.¹¹²

Enligt det första kriteriet ska bestämmelserna, för att kunna rättfärdigas, vara tillämpliga på ett icke-diskriminerande sätt. Enligt Ståhl m.fl. medger inte dagens rättsläge att direkt diskriminerande åtgärder kan rättfärdigas på det direkta beskattningsområdet. Indirekt diskriminerande bestämmelser kan dock rättfärdigas enligt rule of reason-doktrinen. Dahlberg instämmer i denna tolkning.¹¹³ I mål C-311/97 *Royal Bank of Scotland* angav EU-domstolen att det endast är de skäl som uttryckligen anges i fördragen som kan rättfärdiga en öppen diskriminering.¹¹⁴ Vidare i mål C-153/08 *Kommissionen mot*

---

¹⁰⁸ Dahlberg (2020), s. 404.

¹⁰⁹ Ståhl m.fl. (2011), s. 148.

¹¹⁰ Artikel 59 och 64 FEUF.

¹¹¹ Mål C-120/78 *Rewe-Zentral AG mot Bundesmonopolverwaltung für Branntwein*, EU:C:1979:42; Mål C-55/94 *Reinhard Gebhard mot Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Milano*, EU:C:1995:411; Ståhl m.fl. (2011), s. 149.

¹¹² Mål C-55/94 *Reinhard Gebhard mot Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Milano*, EU:C:1995:411, p. 37. Rättsfallet behandlas bland annat i Dahlberg (2020), s. 404 och Ståhl m.fl. (2011), s. 149.

¹¹³ Ståhl m.fl. (2011), s. 150; Dahlberg (2020), s. 405.

¹¹⁴ Mål C-311/97 *Royal Bank of Scotland plc mot Elliniko Dimosio*, EU:C:1999:216, p. 32; Ståhl m.fl. (2011), s. 150; Dahlberg (2020), s. 405.

Spanien angav domstolen att indirekt diskriminerande skatteregler kan rättfärdigas med stöd av rule of reason-doktrinen.¹¹⁵

Det andra kriteriet innebär att bestämmelserna ska framstå som motiverade med hänsyn till ett nationellt intresse av sådan vikt att det anses mer betydande än intresset av fri rörlighet. Det behöver med andra ord göras en avvägning mellan allmänintresset bakom den nationella regeln och den fria rörligheten. Enligt det tredje och fjärde kriteriet krävs emellertid att intresset som ska uppfyllas är ändamålsenligt och proportionerligt. Ståhl m.fl. förklarar att den aktuella regeln ska vara utformad för att uppnå det syfte som eftersträvas men inte utgöra en större inskränkning av den fria rörligheten än vad som är nödvändigt.¹¹⁶ Vidare kan en proportionalitetsbedömning innebära att en regel under vissa omständigheter anses vara ett för stort hinder för den fria rörligheten, medan den under andra omständigheter kan anses rättfärdigas.¹¹⁷ Enligt Dahlberg är kravet på proportionalitet avgörande för att ett rättfärdigande ska bli aktuellt.¹¹⁸ Hettne och Otken Eriksson menar att domstolen vid en proportionalitetsbedömning oftast gör en samlad prövning och att den avgörande frågan i praktiken blir om den nationella regeln går längre än nödvändigt för att uppnå syftet.¹¹⁹

Domstolen har i sin praxis både godtagit och förkastat syften och olika anförda allmänintressen. Ett exempel på rättfärdigandegrunder som avfärdats är intresset hos en medlemsstat att skydda sin skattebas och förhindra en förlust av skatteintäkter. Även skattemässig särbehandling på grund av administrativa skäl har avvisats som rättfärdigandegrund av domstolen.¹²⁰ Ståhl m.fl. menar att rättfärdigandegrunderna som domstolen utvecklat i sin praxis visar att domstolen kan acceptera vissa regler som syftar till att skydda det nationella skatteunderlaget. När domstolen bedömer om en sådan regel kan godtas beaktas både syftet med regeln som dess utformning och tillämpningsområde. Genom mål C-446/03 Marks & Spencer förändrades domstolens prövning från att pröva parternas olika argument under tydliga separata grunder till att göra en helhetsbedömning av flera grunder. Ståhl m.fl. anför att målet var starten på en förändring som har lett till sämre förutsebarhet och stringens i domstolens avgöranden. Försämringen beror enligt Ståhl m.fl. på att det ofta inte framgår vilken av grunderna som varit mest betydelsefull eller vad grunderna faktiskt innebär.¹²¹

---

¹¹⁵ Mål C-153/08 *Kommissionen mot Spanien*, EU:C:2009:618, p. 45; Ståhl m.fl. (2011), s. 150.

¹¹⁶ Ståhl m.fl. (2011), s. 150.

¹¹⁷ Ståhl m.fl. (2011), s. 163.

¹¹⁸ Dahlberg (2020), s. 406.

¹¹⁹ Hettne & Otken Eriksson (2011), s. 267.

¹²⁰ Ståhl m.fl. (2011), s. 151 f.

¹²¹ Ståhl m.fl. (2011), s. 152 och 166 f.; Mål C-446/03 *Marks & Spencer plc mot David Halsey (Her Majesty's Inspector of Taxes)*, EU:C:2005:763.

Dahlberg menar att det av EU-domstolens praxis har utkristalliserats ett antal rättfärdigande grunder. Exempel på de grunder som accepterats är förhindrandet av skatteflykt, upprätthållandet av skattesystemets inre sammanhang och territorialitetsprincipen. Dessutom betonar Dahlberg vikten av att den nationella lagstiftningen ska vara proportionerlig enligt kriterierna i rule of reason-doktrinen för att nå framgång med rättfärdigandet.¹²² I förhållande till tredje land anför Ståhl m.fl. att medlemsstaterna historiskt haft en större möjlighet att försvara hindrande regler i EU-domstolen. Anledningen är att direktiven inte är tillämpliga i förhållande till tredje land varför rörligheten sker i en annan rättslig kontext än inom unionen.¹²³ Exempelvis har möjligheten att rättfärdiga regler med hänvisning till skatteflykthänsyn visat sig vara större när den påverkar den fria rörligheten i förhållande till tredje land snarare än inom EU.¹²⁴ Om hindret inte kan motiveras genom rättfärdigandebedömningen är regeln fördragsstridig.¹²⁵

3.5 Slutsats

Som ovan konstaterats har EU-domstolens tolkningar av de grundläggande friheterna fått ett stort genomslag i medlemsstaternas nationella skatterätt. Det är genom EU-domstolen som åtgärder på det direkta beskattningsområdet främst sker eftersom det är svårt att få igenom förändringar genom enhälliga beslut i rådet. Domstolens praxis stadgar att det krävs att medlemsstaterna iakttar de grundläggande friheterna vid en prövning av de nationella reglerna mot EU-rätten. I detta sammanhang aktualiseras lojalitetsprincipen som kräver att medlemsstaterna ger verkan till EU-rätten. Dessutom ska EU-rätten ha företräde vid en eventuell konflikt med nationella regler. Som medlem i unionen är Sverige därmed förpliktad att ta hänsyn till de grundläggande friheterna i den svenska lagstiftningen och tillämpningen av densamma, på ett lojalt sätt.

Den fria rörligheten för kapital stadgar att restriktioner mellan medlemsstater och mellan medlemsstater och tredje land ska vara förbjudna. Det finns undantag som tar sikte på bland annat bestämmelser som skiljer mellan skattebetalare som investerat kapital på olika ort. Inte heller får tillämpningen innebära ett medel för godtycklig diskriminering eller förtäckt begränsning av friheten. Eftersom den fria rörligheten för kapital sträcker sig till tredje land är det viktigt att göra en distinktion till de andra grundläggande friheterna. Vid beaktande av praxis som berör de andra friheterna är det exempelvis viktigt att notera att det inte alltid går att överbrygga sådan praxis rakt av till friheten för kapital, eftersom det i förhållande till tredje land kan

---

¹²² Dahlberg (2020), s. 406.

¹²³ Dahlberg (2020), s. 168.

¹²⁴ Dahlberg (2020), s. 169.

¹²⁵ Ståhl m.fl. (2011), s. 176.

finnas skäl att inte godta samma typ av frihet. Traditionellt har EU-domstolen varit mer accepterande avseende hinder mot tredje land.

EU-domstolens prövning av nationella reglers förenlighet med de grundläggande friheterna kan, som tidigare nämnts, delas in i tre delar.¹²⁶ Förutsatt att en grundläggande frihet är tillämplig sker en restriktionsprövning. Det finns, som ovan diskuterats, olika syn på hur denna prövning ser ut. I frågor på det direkta beskattningsområdet verkar det dock finnas en samsyn om att domstolen traditionellt använder sig av en diskrimineringsanalys. För att en diskriminering ska anses föreligga krävs att det rör sig om objektivt jämförbara situationer. Mellan obegränsat och begränsat skattskyldiga är huvudregeln enligt praxis att skattesubjekten inte befinner sig i en objektivt jämförbar situation. Dahlberg menar emellertid att EU-domstolen har börjat frångå denna huvudregel och i högre grad jämställa subjekten. Om domstolen finner att det föreligger en diskriminering kan de nationella reglerna rättfärdigas enligt antingen grunderna som framgår av FEUF, eller genom EU-domstolens rule of reason-doktrin.

---

¹²⁶ Se avsnitt 3.4.

4 Rättsfall om objektivt jämförbara situationer mellan svenska och utländska pensionsinstitut

4.1 Inledning

Den 22 februari 2017 meddelade Högsta förvaltningsdomstolen dom i två mål om den svenska kupongskattelagens förenlighet med EU-rätten. Domstolen fann att ett uttag av kupongskatt på utdelning till en utländsk pensionsfond, medan motsvarande svenska subjekt beskattades med avkastningsskatt, var förenligt med unionsrätten. Motsvarande bedömning gjorde domstolen även när en jämförelse gjordes mellan ett finländskt pensionsförsäkringsbolag och de svenska AP-fonderna.¹²⁷ Nedan redogörs för prövningen i de två målen samt EU-domstolens förhandsavgörande till det första målet. Dessutom redogörs för ett mål från år 2019 där HFD på nytt tolkar avgörandet från EU-domstolen. Notera att de utländska pensionsfonderna i rättsfallen inte är offentliga.

4.2 HFD 2017 ref. 9 I och C-252/14 Pensioenfonds Metaal en Techniek

Bakgrunden till det första målet var att en nederländsk pensionsfond (Pensioenfonds Metaal en Techniek, "PMT") tagit emot utdelningar från svenska aktiebolag, varvid kupongskatt innehållits under åren 2002–2006 med drygt 20 miljoner kronor. Under beskattningsåret 2017 ansökte fonden om återbetalning hos Skatteverket och anförde att innehållandet stred mot den fria rörligheten för kapital.¹²⁸

I HFD yrkade PMT i första hand att de svenska reglerna var diskriminerande mot utländska pensionsfonder eftersom de beskattades mindre förmånligt än svenska livförsäkringsföretag och pensionsstiftelser, som betalade avkastningsskatt. Skillnaden i beskattningen bestod i att pensionsfonder utan hemvist i Sverige beskattades med kupongskatt för utdelningar medan pensionsfonder med hemvist i landet istället beskattades för samtliga inkomster med en schablonmässigt beräknad avkastningsskatt. I andra hand yrkade PMT att de skulle anses vara i en jämförbar situation med AP-fonderna, med hänsyn till att subjekten har samma karaktär och liknande funktion.¹²⁹ Skatteverket motsatte sig överklagandet och anförde å sin sida att

---

¹²⁷ HFD 2017 ref. 9, s. 1.

¹²⁸ HFD 2017 ref. 9, s. 1.

¹²⁹ HFD 2017 ref. 9, s. 2.

fonden inte befann sig i en jämförbar situation med de svenska subjekten. Skatteverket menade att avkastningsskatten syftar till att åstadkomma en neutral och konjunkturokänslig beskattning vilket förutsätter en beskattning av olika tillgångsslag och olika former av pensionssparande över lång tid. Utländska pensionsfonder är endast skattskyldiga för erhållen utdelning och kan därför inte anses befinna sig i en jämförbar situation med svenska livförsäkringsföretag och pensionsstiftelser.¹³⁰

HFD beslutade att vilandeförklara målet och inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen avseende tolkningen av artikel 63 FEUF. De ställde följande fråga:

''Utgör artikel 63 i EUF-fördraget hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken utdelning från ett inhemskt bolag beskattas med källskatt om aktieägaren har hemvist i en annan stat medan utdelningen – om den tillfaller en inhemsk aktieägare – omfattas av en schablonmässigt bestämd skatt beräknad på en fiktiv avkastning, som sett över tid är avsedd att motsvara den ordinarie beskattningen av all kapitalavkastning?''¹³¹

I sin dom konstaterar EU-domstolen att de olika beskattningstekniker som används inom svensk rätt kan innebära att utdelningar till utländska pensionsfonder beskattas hårdare vissa beskattningsår. En sådan skillnad i beskattning kan avhålla pensionsfonder från att investera i staten och därmed innebära en förbjuden restriktion av den fria rörligheten för kapital enligt artikel 63 FEUF.¹³² Domstolen erinrar om att en skillnad i behandling, för att kunna godtas enligt praxis, måste röra situationer som inte är objektivt jämförbara eller kunna motiveras av tvingande skäl av allmänintresse. Bedömningen ska göras mot bakgrund av såväl ändamålet som eftersträvas med reglerna, som föremålet för och innehållet i bestämmelserna. I övrigt ska endast relevanta åtskillnadskriterier som anges i den aktuella lagstiftningen beaktas vid bedömningen av om det föreligger en objektiv skillnad mellan situationerna.¹³³ Domstolen menar att det åtskillnadskriterium som aktualiseras i den aktuella frågan grundar sig på var pensionsfonderna har sin hemvist, eftersom det är avgörande för om fonden beskattas med källskatt eller avkastningsskatt.¹³⁴ Därav anför domstolen att de ska avgöra om pensionsfonder med och utan hemvist i landet befinner sig i jämförbara

---

¹³⁰ HFD 2017 ref. 9, s. 2.

¹³¹ HFD 2017 ref. 9, s. 5.

¹³² Mål C-252/14 *Pensioenfonds Metaal en Techniek mot Skatteverket*, EU:C:2016:402, p. 42–44.

¹³³ Mål C-252/14 *Pensioenfonds Metaal en Techniek mot Skatteverket*, EU:C:2016:402, p. 47–49 och där angiven rättspraxis.

¹³⁴ Mål C-252/14 *Pensioenfonds Metaal en Techniek mot Skatteverket*, EU:C:2016:402, p. 50.

situationer, mot bakgrund av ändamålet som eftersträvas, föremålet för och innehållet i den aktuella lagstiftningen.¹³⁵

Domstolen framhåller att de nationella bestämmelserna om avkastningsskatt syftar till att åstadkomma en neutral och konjunkturokänslig beskattning av olika tillgångsslag och olika former av pensionssparande. Mot bakgrund av syftet är de inhemska pensionsfonderna belagda med en årlig schablonskatt.¹³⁶ Samma ändamål kan inte uppnås gällande pensionsfonder utan hemvist i landet, eftersom detta förutsätter en beskattning av fondens samtliga tillgångar.¹³⁷ Domstolen konstaterar därför att situationen för en utländsk pensionsfond inte är jämförbar med situationen för en inhemsk pensionsfond.¹³⁸ Domstolen besvarar ovan nämnda tolkningsfråga från HFD enligt följande:

''Artikel 63 FEUF ska tolkas så, att den inte utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken utdelning från ett bolag med hemvist i landet är föremål för källskatt när utdelningen utbetalas till en pensionsfond utan hemvist i landet medan utdelningen, när den utbetalas till en pensionsfond med hemvist i landet, är föremål för en schablonbeskattning beräknad på en fiktiv avkastning, som sett över tid är avsett att motsvara beskattningen av samtliga kapitalinkomster enligt de skatteregler som gäller i allmänhet. ''¹³⁹

Enligt Rieden var den allmänna uppfattningen i doktrinen vid tidpunkten att EU-domstolen sannolikt skulle bedöma att PMT befann sig i en objektivt jämförbar situation med de inhemska pensionsstiftelserna. Rieden konstaterar att rättsutvecklingen vid tidpunkten tydligt visade att en negativ särbehandling av aktieägare efter hemvist inte var förenligt med artikel 63 FEUF. Därför var det också rimligt att förväntningarna var att domstolen skulle bedöma situationerna som objektivt jämförbara.¹⁴⁰ Rieden frågar sig om domen kan innebära en möjlighet för medlemsstaterna att behålla bestämmelser som negativt särbehandlar utländska subjekt när grunderna till beskattningen har olika ändamål, som i PMT-målet, och situationerna därmed inte anses objektivt jämförbara.¹⁴¹

---

¹³⁵ Mål C-252/14 *Pensioenfonds Metaal en Techniek mot Skatteverket*, EU:C:2016:402, p. 51.

¹³⁶ Mål C-252/14 *Pensioenfonds Metaal en Techniek mot Skatteverket*, EU:C:2016:402, p. 53–54.

¹³⁷ Mål C-252/14 *Pensioenfonds Metaal en Techniek mot Skatteverket*, EU:C:2016:402, p. 59.

¹³⁸ Mål C-252/14 *Pensioenfonds Metaal en Techniek mot Skatteverket*, EU:C:2016:402, p. 63.

¹³⁹ Mål C-252/14 *Pensioenfonds Metaal en Techniek mot Skatteverket*, EU:C:2016:402, p. 66.

¹⁴⁰ Rieden (2017), s. 505.

¹⁴¹ Rieden (2017), s. 513.

Mot bakgrund av EU-domstolens dom gör HFD därefter en bedömning kring om PMT befinner sig i en jämförbar situation med de svenska subjekten. Domstolen konstaterar att det av EU-domstolens dom följer att PMT inte befinner sig i en jämförbar situation med en svensk pensionsstiftelse eller ett svenskt livförsäkringsföretag. Reglerna utgör därför inget hinder mot den fria rörligheten för kapital.¹⁴²

Beträffande PMT:s andrahandsyrkande, att de befinner sig i en objektivt jämförbar situation med de svenska AP-fonderna, hänsköts inte denna fråga till EU-domstolen. HFD konstaterar följande: PMT och AP-fonderna verkar under olika förutsättningar dels sett till organisation, dels sett till funktion och syfte. Därför befinner sig fonderna inte i objektivt jämförbara situationer och reglerna strider inte mot den fria rörligheten för kapital.¹⁴³ Domstolen redogör i samband med denna bedömning för AP-fondernas reglering, funktion och syfte.¹⁴⁴ De gör dock ingen jämförelse mellan PMT och AP-fonderna, varför det i min mening är svårt att avgöra vad som varit av särskild betydelse i bedömningen.

4.3 HFD 2017 ref. 9 II ”Veritas”

I det andra målet hade det finska aktiebolaget Veritas ansökt om återbetalning av kupongskatt som innehållits efter att bolaget erhållit utdelning på svenska värdepapper. Veritas bedrev försäkringsrörelse med medel från Finlands obligatoriska och lagstadgade arbetspensionsförsäkring. Tillsammans med ett fåtal andra pensionsförsäkringsbolag har Veritas övertagit förvaltningen av den privata sektorns arbetspensionsskydd från den finska staten. Som grund för sitt återbetalningsanspråk anförde bolaget att kupongskatten tagits ut i strid med EU-rätten. I HFD anförde Veritas att deras syfte och funktion i praktiken var identiskt med AP-fonderna varför deras situationer skulle anses objektivt jämförbara. Skatteverket motsatte sig överklagandet och anförde att Veritas och AP-fonderna inte var jämförbara. De anförde bland annat att medlemsländernas olika system för förvaltning av pensionsmedel får konsekvenser vid beskattningen.¹⁴⁵

HFD konstaterar att det finns likheter mellan den finska arbetspensionsförsäkringen och den svenska inkomstgrundade ålderspensionen. Båda är obligatoriska och förvaltar kapital som hör till respektive försäkring. Gemensamt är också att de baseras på ett fördelningssystem där pensionsutbetalningarna finansieras av årliga

---

¹⁴² HFD 2017 ref. 9, s. 7.

¹⁴³ HFD 2017 ref. 9, s. 8.

¹⁴⁴ Se HFD 2017 ref. 9, s. 7.

¹⁴⁵ HFD 2017 ref. 9, s. 13 f.

avgifter.¹⁴⁶ Det finns emellertid inte bara likheter mellan verksamheterna, utan också betydande skillnader. Veritas är ett aktiebolag, till skillnad från AP-fonderna som är en del av svenska staten. Genom försäkringsavtal med arbetsgivare utfäster Veritas pensioner till arbetstagare och ansvarar för fullgörandet samt utbetalningarna. AP-fonderna har inte liknande uppgifter utan deras huvuduppgift är att förvalta kapital som ska fungera som stabiliseringsfonder genom att vara en buffert i pensionssystemet, utan någon direkt koppling till pensionsåtagandena. Domstolen konstaterar att Veritas och AP-fonderna verkar under olika förutsättningar, i förhållande till organisation samt i förhållande till funktion och syfte. Därmed befinner sig inte subjekten i objektivt jämförbara situationer och uttaget av kupongskatt kan inte anses strida mot den fria rörligheten för kapital.¹⁴⁷

4.4 HFD 2019 ref. 30

Bakgrunden i målet var att ett irländskt livförsäkringsföretag, utan fast driftställe i Sverige, som ansökt om återbetalning av kupongskatt. Livförsäkringsföretaget ansåg sig blivit beskattad hårdare än de svenska motsvarigheterna som inte var föremål för kupongskatt, utan en särskild schablonmässig avkastningsskatt.¹⁴⁸ Domstolen konstaterar att för de fall utländska livförsäkringsföretag utan driftställe säljer pensions- eller kapitalförsäkring till en obegränsat skattskyldig person i Sverige är försäkringstagaren skyldig att betala avkastningsskatt på försäkringen.¹⁴⁹ För att undvika en dubbelbeskattning av utdelningen får försäkringstagaren en nedsättning för att jämställa behandlingen med inhemska livförsäkringsföretag.¹⁵⁰

Frågan som HFD hade att ta ställning till var om uttaget av kupongskatt på utdelningar till utländska livförsäkringsföretag var förenligt med unionsrätten när utdelningarna avser aktier som ingår i en pensions- eller kapitalförsäkring där försäkringstagaren är skattskyldig till avkastningsskatt.¹⁵¹ Med utgångspunkt i EU-domstolens avgörande i PMT-målet prövade HFD, efter att konstaterat att reglerna innebär en negativ särbehandling, om situationen för inhemska och utländska livförsäkringsföretag är jämförbara.¹⁵² HFD anför att det av EU-domstolens uttalanden i PMT-målet följer att det krävs att ett företags samlade tillgångar träffas av avkastningsskatten för att uppfylla det ändamål som eftersträvas med skatten. För utländska livförsäkringsföretag

---

¹⁴⁶ HFD 2017 ref. 9, s. 17.

¹⁴⁷ HFD 2017 ref. 9, s. 18.

¹⁴⁸ HFD 2019 ref. 30, p. 1, 3 och 6.

¹⁴⁹ HFD 2019 ref. 30, p. 2.

¹⁵⁰ HFD 2019 ref. 30, p. 3.

¹⁵¹ HFD 2019 ref. 30, p. 10.

¹⁵² HFD 2019 ref. 30, p. 24 – 29.

träffas dock endast den del som rör försäkringar för obegränsat skattskyldiga i Sverige av avkastningsskatt. Därför menar HFD att EU-domstolens uttalande i PMT-målet inte ska förstås som att hela verksamheten måste vara föremål för avkastningsskatt, utan samtliga tillgångar inom den avkastningsbeskattade delen av verksamheten, för att syftet med reglerna ska uppfyllas.¹⁵³ HFD anför att det ändamål som eftersträvas med avkastningsskatten även uppnås för utländska livförsäkringsföretag genom beskattningen av försäkringstagaren vid de fall det rör sig om obegränsat skattskyldiga i Sverige. Domstolen finner därav att situationen mellan utländska och inhemska livförsäkringsföretag är jämförbara. Vidare framkom inget tvingande skäl av allmänintresse som kunde motivera skillnaden i behandling, varför den negativa särbehandlingen inte kunde rättfärdigas.¹⁵⁴

4.5 Slutsats

Rättsfallen ovan gäller, som nämnts, inte offentliga pensionsinstitut, utan privata utländska subjekt. PMT ansåg sig vara i en jämförbar situation med i första hand svenska livförsäkringsföretag och pensionsstiftelser som beskattas med avkastningsskatt, och i andra hand med AP-fonderna. EU-domstolen konstaterade att nationella regler som avhåller utländska investerare inte kan godtas utan utgör en förbjuden restriktion av den fria rörligheten för kapital. Vidare framgår ur EU-domstolens praxis att bedömningen om huruvida objektivt jämförbara situationer föreligger ska göras mot bakgrund av ändamålet som eftersträvas med reglerna, samt föremålet för och innehållet i bestämmelserna. EU-domstolen konstaterade att ändamålet med de svenska reglerna, att åstadkomma en neutral och konjunkturokänslig beskattning av olika tillgångsslag och olika former av pensionssparande, inte kan uppnås för pensionsfonder utan hemvist i landet eftersom det skulle förutsätta en beskattning av deras samtliga tillgångar. Den allmänna uppfattningen i doktrinen var enligt Rieden att EU-domstolen skulle anse att fonderna var i en jämförbar situation, men som ovan konstaterats dömde domstolen det motsatta. Rieden frågar sig om domen framgent kan innebära att medlemsstater får behålla regler som negativt särbehandlar utländska subjekt, när skillnaden i beskattning beror på olika ändamål i lagstiftningen. Men hänsyn till EU-domstolens avgörande fann HFD att PMT och svenska livförsäkringsföretag och pensionsstiftelser inte befann sig i jämförbara situationer. Beträffande andrahandsyrkandet från PMT konstaterade HFD att fonden verkar under andra förutsättningar än AP-fonderna sett till organisationen och dess funktion och syfte.

---

¹⁵³ HFD 2019 ref. 30, p. 33.

¹⁵⁴ HFD 2019 ref. 30, p. 35-36.

I Veritas-målet gjorde HFD en mer ingående prövning kring AP-fonderna och huruvida situationerna kunde anses jämförbara. I detta mål begärde HFD inget förhandsavgörande från EU-domstolen då de ansåg att EU-rätten som aktualiserats i målet redan tolkats. HFD konstaterade att det både fanns likheter och skillnader mellan den finska arbetspensionsförsäkringen och den svenska inkomstgrundade ålderspensionen. Likheterna var att båda fonderna var obligatoriska och förvaltade kapital, samt att de baserades på ett fördelningssystem där pensionsutbetalningarna finansieras av årliga avgifter. Skillnaderna var dels att AP-fonderna är en del av den svenska staten medan Veritas är ett separat aktiebolag, dels att Veritas utfäster pension till arbetstagare genom försäkringsavtal och hanterar utbetalningarna, medan AP-fonderna inte har sådana uppgifter utan främst förvaltar kapital och fungerar som stabiliseringsfonder. Mot bakgrund av detta fann HFD att fonderna inte var i objektivt jämförbara situationer.

I HFD 2019 ref. 30 fann HFD att det inte är förenligt med unionsrätten att ta ut kupongskatt på utdelningar till ett utländskt livförsäkringsföretag om utdelningarna avser aktier som är inkluderade i en pensions- eller kapitalförsäkring, där försäkringstagaren betalar avkastningsskatt i Sverige. HFD tolkade EU-domstolens uttalande i PMT-målet som att det krävs att avkastningsskatten omfattar samtliga tillgångar inom den avkastningsbeskattade delen av verksamheten för att syftet med reglerna ska uppnås. Ändamålet uppfylls även av utländska livförsäkringsföretag genom beskattningen av försäkringstagaren, varför skattesubjekten ansågs vara i objektivt jämförbara situationer. Det kan, liksom i Veritas-målet, diskuteras om HFD i målet borde ha begärt ett förhandsavgörande från EU-domstolen för vägledning i frågan.¹⁵⁵

---

¹⁵⁵ Se exempelvis Croneberg (2022), s. 645, som är av uppfattningen att HFD borde begärt ett förhandsavgörande för att få en precisering om hur prövningen av jämförbara situationer ska ske.

5 Avslutande analys

5.1 Inledning

Syftet med uppsatsen har varit att undersöka om det strider mot EU-rättens regler om fri rörlighet för kapital att beskatta svenska respektive utländska offentliga pensionsinstitut olika för utdelning från svenska företag. Mot bakgrund av syftet formulerades följande två frågeställningar:

- Hur beskattas svenska respektive utländska offentliga pensionsinstitut för utdelningar från svenska företag i Sverige?
- Strider de svenska reglerna om kupongskatt för utländska offentliga pensionsinstitut mot EU-rättens regler om fri rörlighet för kapital?

Nedan besvaras frågeställningarna mot bakgrund av den utredning som presenterats ovan.

5.2 Reglernas förenlighet med EU-rätten

För att besvara uppsatsens första frågeställning kan följande konstateras: AP-fonderna är, som en del av svenska staten, skattebefriade. Utländska motsvarigheter till AP-fonderna är däremot skattskyldiga för kupongskatt på upp till 30 procent av utdelningen. Det föreligger därmed en skillnad i hur Sverige beskattar subjekten, där de utländska pensionsinstitutionen är föremål för en sämre behandling än de inhemska fonderna. Som ovan anfört innebär en skillnad i behandling emellertid inte att de svenska reglerna automatiskt står i strid med EU-rätten.

För att pröva reglernas förenlighet med EU-rätten måste först avgöras om de utländska pensionsinstitutionen utnyttjat någon av de skyddade friheterna. Därefter ska bedömas om den svenska beskattningen leder till en negativ särbehandling av den gränsöverskridande situationen och om det föreligger en objektivt jämförbar situation mellan de inhemska och utländska subjekten. Om så är fallet kan den negativa särbehandlingen slutligen rättfärdigas genom tvingande hänsyn till allmänintresset. I det aktuella fallet är det frågan om utländska subjekt som erhåller utdelningar från svenska företag, vilket utgör en sådan kapitaltransaktion som omfattas av direktiv 88/361/EEG. Genom de gränsöverskridande transaktionerna utnyttjar utländska offentliga pensionsinstitut den fria rörligheten för kapital. En skillnad i behandling kan utgöra en restriktion för den fria rörligheten för kapital som i princip är förbjuden enligt artikel 63 FEUF. Av artikel 65.1a framgår emellertid att artikel 63 inte ska påverka medlemsstaternas rätt att tillämpa sådana

bestämmelser i sin skattelagstiftning som skiljer mellan skattebetalare som har olika bostadsort eller som investerat sitt kapital på olika ort. Detta undantag ska tolkas restriktivt och begränsas av artikel 65.3 FEUF som stadgar att sådana åtgärder inte får utgöra medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av den fria rörligheten för kapital. Som EU-domstolen har konstaterat i PMT-målet kan nationella regler som innebär att två olika beskattningstekniker används för utdelningar till inhemska respektive utländska pensionsfonder innebära en förbjuden restriktion av den fria rörligheten för kapital om reglerna avhåller de utländska fonderna från att investera i staten.

Som tidigare diskuterat finns det olika syn i doktrinen om hur EU-domstolen gör restriktionsprövningen. På det direkta beskattningsområdet verkar det dock finnas en samsyn om att domstolen traditionellt använder sig av diskrimineringsanalyser, där en jämförelse görs mellan situationen för det inhemska och det utländska subjektet. Endast om situationerna anses objektivt jämförbara kan en diskriminering föreligga. Frågan som därmed aktualiseras är om det föreligger en objektivt jämförbar situation mellan de svenska AP-fonderna och utländska offentliga pensionsinstitut. Av EU-domstolens praxis ska bedömningen göras mot bakgrund av ändamålet som eftersträvas, föremålet för och innehållet i den aktuella lagstiftningen.

Vidare ska endast relevanta åtskillnadskriterier beaktas vid bedömningen av jämförbara situationer. I PMT-målet fann EU-domstolen att det relevanta åtskillnadskriteriet mellan de inhemska och utländska pensionsfonderna var hemvisten. Det avgörande för om pensionsfonderna beskattades med avkastningsskatt eller kupongskatt var om fonden hade sin hemvist i eller utanför Sverige. Likaså bör hemvist i min mening vara ett relevant åtskillnadskriterium vid en jämförelse mellan utländska offentliga pensionsinstitut och AP-fonderna, eftersom detta är avgörande för om pensionsinstituten beskattas med kupongskatt eller är skattebefriade. Emellertid har AP-fonderna också en särställning som en del av den svenska staten, något som inte aktualiserades vid EU-domstolens prövning i PMT-målet. Även denna omständighet skulle kunna tänkas vara ett sådant åtskillnadskriterium som är av relevans för prövningen av jämförbara situationer. Utländska offentliga pensionsinstitut är, liksom AP-fonderna i Sverige, offentlighetsliga subjekt. I min mening ligger det därför närmare till hands att dra slutsatsen att det främsta åtskillnadskriteriet av relevans är hemvist.

5.3 Föreligger det en jämförbar situation mellan AP-fonderna och utländska offentliga pensionsinstitut?

I PMT-målet fann EU-domstolen att inhemska och utländska privata pensionsfonder inte befann sig i jämförbara situationer eftersom ändamålet med lagstiftningen om avkastningsskatt inte kunde anses uppnås avseende de utländska fonderna. För att ändamålet skulle uppfyllas krävdes en beskattning av fondens samtliga tillgångar, vilket inte var möjligt för de utländska fonderna där endast utdelningarna var föremål för svensk beskattning. Ändamålet som avkastningsskatten i fråga ämnade främja var att åstadkomma en neutral och konjunkturokänslig beskattning av flera tillgångsslag och flera berörda former av pensionssparande. Mot bakgrund av EU-domstolens dom gjorde HFD därefter bedömningen att PMT inte befann sig i en jämförbar situation med svenska pensionsstiftelser eller livförsäkringsföretag. HFD förklarade inte varför de ansåg att jämförbara situationer inte förelåg utan konstaterade endast att denna slutsats följer av EU-domstolens avgörande. Avseende PMT:s andrahandsyrkande, att fonden skulle anses jämförbar med AP-fonderna, menade HFD att det av PMT-målet följer att subjekten inte befinner sig i jämförbara situationer, och valde att inte hänskjuta frågan till EU-domstolen. Gemensamt för HFD:s bedömning i HFD 2017 ref. 9 I är att de är kortfattade i sina resonemang. Det är svårt att avgöra vad de särskilt tagit fasta på i sina bedömningar om jämförbara situationer och det hade i min mening varit önskvärt om de utvecklade sina resonemang. Särskilt betydelsefullt hade det varit i förhållande till frågan om jämförbara situationer med AP-fonderna, som inte hänsköts till EU-domstolen, om domstolen beskrev hur och varför de funnit att subjekten inte befinner sig i jämförbara situationer. Det framkommer inte heller vad som har varit avgörande i bedömningen. En förklaring till HFD:s kort hållna resonemang i frågan skulle kunna vara att de gjort en generös tillämpning av EU-domstolens avgörande i förhållande till förstahandsyrkandet. Detta trots att det finns stora skillnader mellan svenska livförsäkringsbolag och pensionsstiftelser som beskattas med avkastningsskatt och AP-fonderna som är skattebefriade. Prejudikatvärdet i HFD 2017 ref. 9 I kan i min mening diskuteras. Tjernberg menar att prejudikatvärdet i högsta instans beror på domskälens tydlighet och omfång.¹⁵⁶ Jag anser inte att HFD på ett tydligt sätt redogör för hur de tillämpat EU-domstolens dom och vilka omständigheter som varit av särskild relevans för jämförelsen av den gränsöverskridande och de inhemska situationerna. Min uppfattning är att prejudikatvärdet är särskilt lågt i förhållande till jämförelsen mellan utländska pensionsfonder och AP-

---

¹⁵⁶ Se avsnitt 1.4.

fonderna eftersom HFD inte är tydliga i hur de gör prövningen och vad som varit av relevans för att nå slutsatsen om jämförbara situationer.

I Veritas-målet gjorde HFD däremot en mer ingående prövning om jämförbara situationer med AP-fonderna. Efter att HFD anfört att skillnaderna mellan Veritas och AP-fonderna var större än likheterna konstaterar de att situationerna mellan subjekten inte var jämförbara. Skillnaderna som HFD tog sikte på var subjektens organisation och uppgifter. Organisatoriskt skiljer subjekten sig genom att AP-fonderna är en del av den svenska staten medan Veritas är ett utländskt aktieföretag. Sett till fondernas uppgifter utfäster Veritas pensioner till arbetstagare och hanterar utbetalningar, medan AP-fonderna främst förvaltar kapital och fungerar som stabiliseringsfonder i det svenska pensionssystemet. Även i detta mål kan det i min mening ifrågasättas att HFD inte begärde ett förhandsavgörande i fråga om hur jämförbara situationer mellan offentliga pensionsinstitut och AP-fonderna ska bedömas. HFD menade att den aktuella EU-rätten redan hade tolkats varför ett hänskjutande inte var nödvändigt. Frågan blir därmed hur långt EU-domstolens uttalanden i PMT-målet egentligen sträcker sig. I PMT-målet resonerar EU-domstolen om syftet med den svenska avkastningsskatten, att åstadkomma en neutral och konjunkturokänslig beskattning, vilket förutsätter en beskattning av en fonds samtliga tillgångar, något som inte var möjligt för utländska fonder som bara beskattas på sin avkastning. Att överföra detta resonemang på andra situationer med en annan beskattning av subjekten utan att motivera hur en sådan jämförelse ska göras, lämnar i min mening mycket att önska från HFD. I HFD 2019 ref. 30 förtydligar domstolen emellertid att de tolkar EU-domstolens uttalanden som att inte hela fondens verksamhet behöver vara föremål för avkastningsskatt, utan att samtliga tillgångar inom den avkastningsbeskattade delen ska vara föremål för avkastningsskatt. Frågan om hur resonemangen från PMT-målet ska överföras till en situation där den inhemska fonden är skattebefriad och den andra är föremål för kupongskatt återstår dock.

I den för uppsatsen aktuella situationen där utländska offentliga pensionsinstitut uppstår kupongskatt för utdelningar i Sverige, blir frågan om bedömningen kring jämförbara situationer ska göras på samma sätt som i rättsfallen ovan eller om det finns anledning att se annorlunda på situationerna. Eftersom det i den aktuella situationen inte är fråga om inhemska subjekt som uppstår avkastningsskatt är resonemangen kring denna typ av beskattning inte av direkt vägledande natur. Det är snarare på det sätt som HFD tolkat EU-domstolens uttalanden i PMT-målet som skulle kunna vara av betydelse. HFD har som ovan anfört dock varit snåla med sina resonemang kring hur de tolkar och tillämpar PMT-målet i de enskilda fallen. Av praxis från EU-domstolen framgår som tidigare nämnts att ändamålet som eftersträvas med lagstiftningen, föremålet för och innehållet i lagstiftningen

ska utgöra grunden för prövningen av jämförbara situationer. I PMT-målen framhåller EU-domstolen att ändamålet med avkastningsskatten även ska uppnås för de utländska fonderna. Frågan blir därmed om utländska offentliga fonder kan uppnå ändamålet för skattefriheten som AP-fonderna åtnjuter. Som anförts i avsnitt 2.2 har det inte alltid varit självklart att AP-fonderna ska vara skattebefriade. Det absolut främsta skälet har varit att undvika en rundgång av skattemedel inom den offentliga sektorn. Den tidigare beskattningen av staten var endast ett instrument för att fördela medel till kommunerna där de olika skattepliktiga verksamheterna fanns. I fördragsbrotttalan mot Sverige anförde kommissionen att det inneboende syftet i att undvika en rundgång av skattemedel är att undvika behovet av att allokera skatter till de myndigheter som är skattebefriade, såsom AP-fonderna. Detta syfte menar kommissionen att även utländska offentliga pensionsinstitut med samma uppdrag som AP-fonderna har varför fonderna ska anses befinna sig i jämförbara situationer. Regeringen menade istället att det allmänintresse som AP-fonderna ämnar främja till sin natur är begränsat till det nationella systemet och inte går att tillämpa på utländska fonder. Dessutom innebär en beskattning av utländska offentliga pensionsinstitut en tillförsel av skattemedel, vilket inte sker vid en taxering av svenska staten. Eftersom det centrala ändamålet med skattefriheten för AP-fonderna är att undvika en rundgång av skattemedel är det med detta syfte som prövningen enligt min uppfattning ska göras. Det bör, enligt min uppfattning, vara möjligt även för utländska offentliga pensionsinstitut att uppnå samma syfte som anförts för reglerna för AP-fondernas skattefrihet. Även utländska subjekt som tillhandahåller offentliga pensioner och förvaltar statliga medel kan tänkas gynnas av att undvika en allokering av skattemedel. Genom en skattebefrielse finns inte behovet av att allokera skattemedel till subjekten, vilket också frigör en administrativ börda. Mot bakgrund av detta är det, i min mening, troligt att utländska offentliga pensionsinstitut uppnår de ändamål som anförts för AP-fondernas skattefrihet.

5.4 Rättfärdigande och kravet på proportionalitet

Frågan som därefter aktualiseras är om skillnaden i behandling kan rättfärdigas. I detta skede kan medlemsstaterna anföra de allmänintressen som de anser vara relevanta för prövningen. Det är emellertid ovanligt att staterna når framgång och EU-domstolen har endast accepterat ett antal grunder som ovan berört. Den svenska regeringen har anført att skillnaden i behandling kan motiveras med hänsyn till behovet av att säkerställa det svenska socialpolitiska målet och dess finansiering. Eftersom detta inte är en sådan rättfärdigandegrund som tas upp i fördraget är frågan om ett sådant skäl kan godtas med hänsyn till rule of reason-doktrinen. Utifrån kriterierna som EU-domstolen ställde upp i Gebhard-målet kan följande konstateras:

Kupongskattereglerna träffar begränsat skattskyldiga personer och särskiljer inte personer utifrån nationalitet varför det inte fråga om direkt diskriminering. Däremot kan det vara fråga om indirekt diskriminering, det vill säga sådan diskriminering som sker på annan grund än nationalitet men som har samma effekt som om det vore det särskiljande kriteriet. Som tidigare behandlats kan indirekt diskriminerande regler rättfärdigas genom rule of reason-doktrinen. Regeringen skulle i förhållande till det första kriteriet eventuellt kunna anföra att skillnaden i behandling inte är diskriminerande, men inte gjort detta i sin skrivelse utan istället förklarat varför allmänintresset kan rättfärdiga reglerna. Enligt det andra kriteriet ska en avvägning göras mellan allmänintresset och den fria rörligheten för kapital. Regeringen menar i sitt svar på det motiverade yttrandet att det är av betydelse att det svenska pensionssystemet är autonomt och att en beskattning av AP-fonderna skulle innebära att andra utgiftsområden skulle kunna behöva prioriteras på AP-fondernas bekostnad. De medger att rent ekonomiska skäl inte är sådana tvingande skäl av allmänintresse som kan motivera en restriktion, men att en hindrande regel kan vara motiverad när den införts på grund av ekonomiska skäl med syfte att uppnå ett mål av allmänintresse. Dessutom menar regeringen att administrativa åtgärder kan utgöra tvingande skäl av allmänintresse när en sådan åtgärd vidtagits för att uppnå ett mål av allmänintresse. Eftersom administrativa åtgärder tidigare avvisats som rättfärdigande grund torde den senare grunden dock vara svår att vinna framgång med.¹⁵⁷ Dessutom måste reglerna som ska rättfärdigas vara ändamålsenliga och proportionerliga. Min uppfattning är att det är svårt att se hur skillnaden i beskattning mellan AP-fonderna och utländska offentliga pensionsinstitut, som befinner sig i jämförbara situationer, är nödvändig för att upprätthålla anført mål med skattefriheten, att undvika en rundgång av skattemedel. I fördragsbrottsärendet har regeringen inte motiverat varför utländska offentliga pensionsinstitut inte skulle kunna uppfylla samma ändamål utan endast anført att skattefriheten är en nationell angelägenhet som endast kan åtnjutas av den svenska staten. Sammanfattningsvis kan det i min mening bli svårt att motivera skillnaden i beskattning genom behovet av att säkerställa det svenska socialpolitiska målet och dess finansiering. Uppfyllandet av detta mål torde inte vara avhängigt en särbehandling av de utländska subjekten, utan kan uppnås även vid en likabehandling. Reglerna uppfyller därför inte kravet på proportionalitet och nödvändighet.

5.5 Slutsats

Min uppfattning är, i likhet med vad kommissionen anført, att den svenska beskattningen av utländska offentliga pensionsinstitut utgör en inskränkning av den fria rörligheten för kapital. Av EU-domstolens praxis framgår att en

---

¹⁵⁷ Se avsnitt 3.4.3.

skillnad i skattemässig behandling bara är tillåten när det föreligger en objektiv skillnad mellan situationerna som jämförs eller när behandlingen är motiverad av tvingande skäl av allmänintresse. Pensionsinstitutet befinner sig i jämförbara situationer där de utländska subjekten särbehandlas negativt genom en beskattning på upp till 30 procent av utdelningen, jämfört med de inhemska subjekten som är skattebefriade. Skälet för AP-fondernas skattefrihet har främst varit att undvika en rundgång av skattemedel samt administrativa skäl. Även utländska offentliga pensionsinstitut med liknande uppgifter och organisation som AP-fonderna torde kunna uppfylla detta ändamål. Mot denna bakgrund anser jag att det svenska uttaget av kupongskatt av utländska offentliga pensionsinstitut utgör en sådan restriktion för den fria rörligheten för kapital som är förbjuden enligt EU-rätten.

Käll- och litteraturförteckning

Källor

Offentligt tryck

Sverige

Propositioner och utredningsbetänkanden

Prop. 1984/85:70 om slopad kommunal taxering av juridiska personer

Prop. 1989/90:47 om vissa internationella skattefrågor

Prop. 1999/2000:46 AP-fonden i det reformerade pensionssystemet

SOU 1989:33 Reformerad inkomstbeskattning - Del 2

Övrigt

Ny lag om källskatt på utdelning – Utkast till lagrådsremiss (Fi2022/0184).

Svar på formell underrättelse angående den svenska lagstiftningen om beskattning av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut (överträdelseärende nr 2020/4035), Fi2021/00802.

Svar på motiverat yttrande angående den svenska lagstiftningen om beskattning av utdelningar till utländska offentliga pensionsinstitut (KOM:s referens C(2021)8112 final; ärendenummer 2020/4035).

Europeiska unionen

Formell underrättelse riktad till Konungariket Sverige, INFR(2020)4035 C(2021) 799 final.

Förslag till Europaparlamentets resolution om en europeisk ram för källskatt (2021/2097[INI]).

Motiverat yttrande riktad till Konungariket Sverige, INFR(2020)4035 C(2021) 8112 final.

Övrigt

Karlsson, Jakob & Wittkull, Joakim (2023), 'Högsta förvaltningsdomstolen begär förhandsavgörande från EU-domstolen gällande beskattningen av utländska offentliga pensionsinstitut',

<https://skeppsbronskatt.se/2023/01/27/hogsta-forvaltningsdomstolen-begar-forhandsavgorande-fran-eu-domstolen-gallande-beskattningen-av-utlandska-offentliga-pensionsinstitut/> (besökt 2023-02-07).

Sundberg, Adrian (2021), *Kupongskatt på utländska offentliga pensionsinstitut – i strid med EU-rätten?* Examensarbete vid Uppsala universitet.

Litteratur

Craig, Paul & de Búrca, Gráinne (2020), *EU Law: text, cases, and materials*. 7 uppl., Oxford University Press.

Croneberg, Richard (2022), 'Högsta förvaltningsdomstolens (o)förmåga att våga fråga?'. *Skattenytt* s. 625–651.

Dahlberg, Mattias (2020), *Internationell beskattning*. 5 uppl., Studentlitteratur.

Hettne, Jörgen & Otken Eriksson, Ida (2011), *EU-rättslig metod: teori och genomslag i svensk rättstillämpning*. 2 uppl., Nordstedts Juridik.

Johansson, Jesper (2016), *EU-domstolens restriktionsprövning i mål om de grundläggande friheterna och direkta skatter*. 1 uppl., Jure.

Kleineman, Jan (2018) 'Rättsdogmatisk metod', i: Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red.), *Juridisk metodlära*. 2 uppl., Studentlitteratur, s. 21–46.

Pelin, Lars (2011), *Internationell skatterätt: i ett svenskt perspektiv*. 5 uppl., Studentlitteratur.

Reichel, Jane (2018) 'EU-rättslig metod', i Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red.), *Juridisk metodlära*. 2 uppl., Studentlitteratur, s. 109–142.

Rieden, Stina (2017), 'Kupongskatt för utländska pensionsfonder – PMT-
domen nyanserar rättspraxis om objektivt jämförbara situationer'. *Skattenytt*
s. 503–516.

Sandgren, Claes (2021), *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod, argumentation och språk*. 5 uppl., Nordstedts juridik.

Ståhl, Kristina, Persson Österman, Roger, Hilling, Maria & Öberg, Jesper (2011), *EU-skatteätt*. 3 uppl., Iustus förlag.

Terra, Ben J.M & Wattel, Peter J (2012), *European tax law*. 6 uppl., Wolters Kluwer.

Tjernberg, Mats (2018), *Skatterättslig tolkning*. 1 uppl., Iustus förlag.

Rättsfallsförteckning

Europeiska unionens domstol

C-6/64 *Flaminio Costa mot E.N.E.L.*, EU:C:1964:66.

C-35/76 *Simmenthal SpA mot Ministero delle Finanze italiano*,
EU:C:1976:180.

C-120/78 *Rewe-Zentral AG mot Bundesmonopolverwaltung für Branntwein*,
EU:C:1979:42.

C-270/83 *Europeiska gemenskapens kommission mot Franska republiken*,
EU:C:1986:37.

C-62/93 *BP Soupergaz Anonimos Etairia Geniki Emporiki-Viomichaniki kai
Antiprossopeion mot Grekiska staten*, EU:C:1995:223.

C-279/93 *Finanzamt Köln-Altstadt mot Roland Schumacker*, EU:C:1995:31.

C-55/94 *Reinhard Gebhard mot Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e
Procuratori di Milano*, EU:C:1995:411.

C-311/97 *Royal Bank of Scotland plc mot Elliniko Dimosio*,
EU:C:1999:216.

C-234/01 *Arnoud Gerritse mot Finanzamt Neukölln-Nord*, EU:C:2003:340.

C-319/02 *Petri Manninen*, EU:C:2004:484.

C-446/03 *Marks & Spencer plc mot David Halsey (Her Majesty's
Inspector of Taxes)*, EU:C:2005:763.

C-512/03 *J. E. J. Blanckaert mot Inspecteur van de Belastingdienst/
Particulieren/Ondernemingen buitenland te Heerlen*, EU:C:2005:516.

C-452/04 *Fidium Finanz AG mot Bundesanstalt für
Finanzdienstleistungsaufsicht*, EU:C:2006:631.

C-157/05 *Winfried L. Holböck mot Finanzamt Salzburg-Land*,
EU:C:2007:297.

C-153/08 *Kommissionen mot Spanien*, EU:C:2009:618.

C-252/14 *Pensioenfonds Metaal en Techniek mot Skatteverket*,
EU:C:2016:402.

Högsta förvaltningsdomstolen
HFD 2017 ref. 9. I och II.

HFD 2019 ref. 30.

HFD, beslutsprotokoll 2023-01-24, mål nr 6973-6977-21, 7550-7558-21
och 664-669-22.

HFD, protokollsbilaga 2023-01-24, mål nr 6973-6977-21, 7550-7558-21 och
664-669-22.